



Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MACEJA ŠPUNARA [MACIEJ SZPUNAR]
SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 10. septembrī¹

Lieta C-392/19

**VG Bild-Kunst
pret
Stiftung Preußischer Kulturbesitz**

(*Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Intelektuālais īpašums – Autortiesības un blakustiesības informācijas sabiedrībā – Direktīva 2001/29/EK – 3. panta 1. punkts – Jēdziens “izziņošana sabiedrībai” – Ar autortiesībām aizsargāta darba iekļaušana, izmantojot kadrēšanas (*framing*) tehniku – Darbs, kas ar autortiesību īpašnieka atļauju ir brīvi pieejams licenciāta tīmekļvietnē – 6. pants – Efektīvi tehnoloģiskie pasākumi – Direktīva 2014/26/ES – Autortiesību un blakustiesību kolektīvais pārvaldījums – 16. pants – Licencēšanas nosacījumi – Izmantošanas līguma noteikums, kurā licenciātam ir prasīts ieviest efektīvus tehnoloģiskos pasākumus pret kadrēšanu

Ievads

1. Džordža Lūkasa [*George Lucas*] daudzsēriju filmas “Zvaigžņu kari” varoņi bija spējīgi pārvietoties “hipertelpā” ātrāk par gaismu ar “hiperdzinējspēka” palīdzību. Līdzīgā veidā interneta lietotāji var “ceļot kibertelpā”, izmantojot hipersaites. Lai gan šīs saites – atšķirībā no “Zvaigžņu karu” kosmosa kuģu hiperdzinējspēka – nav pretrunā fizikas *likumiem*, tās tomēr ietver vairākas problēmas no *likuma*, it īpaši – autortiesību – viedokļa. Šīs problēmas daļēji papildus citām jau ir tikušas norādītas Tiesas judikatūrā. Izskatāmā lieta dos iespēju pārskatīt un papildināt šo judikatūru.
2. Domājot par internetu, patiesībā ir pierasts atsaukties tikai uz vienu šī tīkla funkciju, kura, iespējams, tiek visvairāk izmantota – *World Wide Web*, citiem vārdiem, globālo tīmekli vai “globālo tīklu”. Šis tīkls sastāv no informācijas un resursu vienībām, kuras ir ietvertas tīmekļa lapās (*web page*). Tīmekļa lapa ir dokuments, kas ir uzrakstīts *HTML* (*hypertext markup language*) valodā un, iespējams, satur citus pievienotos resursus, it īpaši attēlus vai audiovizuālas vai tekstuālas datnes. Tīmekļa lapu un iespējamo citu resursu, kurus ir publicējis īpašnieks un kuri tiek glabāti vienā vai vairākos serveros, strukturēts kopums veido tīmekļvietni (*website*).
3. Tīmekļvietnes aplūkošanas laikā dators izveido savienojumu ar vienu vai vairākiem serveriem, kuros šī vietne ir saglabāta, pieprasot informāciju, kas veido vietni. Tad šīs informācijas kopija tiek nosūtīta un (provizoriski) reģistrēta datora pagaidu atmiņā jeb “kešatmiņā”. Šo informāciju var nolasīt un reproducēt uz datora ekrāna, pateicoties īpašai programmatūrai – tīmekļa pārlūkprogrammai.

¹ Oriģinālvaloda – franču.

4. Katram resursam globālajā tīmeklī, proti, katrai tīmekļa datnei, lapai un vietnei, ir vienots identifikators, kas tiek saukts par vienoto resursu vietrādi (*URL*) (*uniform resource locator*), kas ir sava veida “tīmekļa adrese”². Lapa, uz kuru novirza tīmekļvietnes adrese, tiek saukta par mājaslapu (*home page*). Pastāv divi veidi, kā piekļūt kādam resursam globālajā tīmeklī, izmantojot *URL*. Pirmais veids ir ierakstīt šo adresi pārlūkprogrammas adreses logā, un otrais veids, kas tiek aplūkots izskatāmajā lietā, ir izmantot hipersaiti.

5. “Tīmekļošanas globālajā tīmeklī” (*webbing the Web*) pamatā ir hipersaites (*hypertext links*). Tās no tīmekļvietnes ļauj tieši piekļūt resursiem, kuri atrodas kādā citā vietnē. Faktiski tieši hipersaites veido pašu globālā tīmekļa būtību un ar to atšķiras, piemēram, no Aleksandrijas bibliotēkas. Savā judikatūrā Tiesa ir atzinusi nozīmi, kāda ir hipersaitēm attiecībā uz globālā tīmekļa darbību un vārda brīvību, kuru tās palīdz nodrošināt³.

6. Hipersaite ir norāde pārlūkprogrammai doties meklēt resursus kādā citā tīmekļvietnē. Tā *HTML* valodā izsaka mērķa resursa un teksta vai attēla *URL*, kas simbolizē saiti sākotnējā tīmekļa lapā⁴, kā arī, iespējams, citus elementus, piemēram, veidu, kā tiek atvērts mērķa resurss uz ekrāna. Lai saite darbotos, tā parasti ir jāaktivizē (uz tās ir jāuzklikšķina).

7. Vienkāršā saite satur tikai tīmekļvietnes, uz kuru tā novirza, proti, tās mājaslapas, *URL*. Pēc uzklikšķināšanas uz saites mājaslapa atveras vai nu lapas, kurā atradās saite, vietā, vai arī jaunā logā. Pārlūkprogrammas adreses logā tiek reģistrēts jaunās tīmekļvietnes vietrādis *URL*, un tādējādi lietotājs ir informēts par to, ka viņš ir mainījis tīmekļvietni. Tomēr pastāv arī citi saišu veidi.

8. Tā sauktā “dziļā saite” (*deep link*) aizved nevis uz mērķa tīmekļvietnes mājaslapu, bet uz kādu šīs vietnes lapu vai pat uz kādu īpašu resursu, kas ir ietverts šajā lapā, piemēram, uz grafisku vai tekstuālu datni⁵. Proti, katrai lapai un katram resursam ir vietrādis *URL*, kuru vietnes vienīgās galvenās adreses vietā var izmantot saitē. Dziļā saite neņem vērā pārlūkošanas pieņemto kārtību mērķa vietnē, apejot tās mājaslapu. Tomēr, tā kā tīmekļa lapas *URL* parasti ietver vietnes nosaukumu, lietotājs vienmēr ir informēts par vietni, kuru viņš aplūko.

9. Tīmekļa lapā var būt iekļauti citi resursi, it īpaši grafiskas vai audiovizuālas datnes, nevis tikai teksts. Šīs datnes nav lapu veidojošā *HTML* dokumenta neatņemamas daļas, bet ir ar to saistītas. Šo resursu iegulšana (*embedding*) notiek ar īpašu norādījumu palīdzību, kas šim nolūkam pastāv *HTML* valodā. Piemēram, lai iegultu attēlu, pastāv tags “image” (“”)⁶. Parasti šis tags tiek izmantots, lai tīmekļa lapā iegultu grafisku datni, kura tiek glabāta tajā pašā serverī, kurā atrodas šī lapa (vietējā datne). Tomēr pietiek aizstāt taga “image” atribūtā “avots” vietējās datnes adresi (“relatīvais vietrādis *URL*”) ar datni, kas ietverta kādā citā tīmekļvietnē (“absolūtais vietrādis *URL*”), lai to iegultu savā tīmekļa lapā bez pienākuma to reproducēt⁷.

10. Šajā tehnikā tiek izmantota hipersaites funkcionalitāte, proti, tas, ka elements, piemēram, attēls, tiek parādīts pārlūkprogrammā no tā sākotnējās atrašanās vietas (mērķa tīmekļvietne), tādējādi tas netiek reproducēts tās vietnes serverī, kurā tas parādās. Tomēr iegultais elements parādās automātiski un nav jāklikšķina uz kādu citu saiti. No lietotāja viedokļa raugoties, efekts ir identisks tās datnes, kas ir iekļauta tajā pašā lapā, kurā tā atveras, efektam. Šī prakse ir pazīstama ar nosaukumu *inline linking* vai *hotlinking*.

2 Lai atrastu resursus internetā, vietrāži *URL* ar *DNS* (*domain name server*) serveru palīdzību ir jāpārveido par serveru, kurās šie resursi tiek glabāti, *IP* adresēm (*internet protocol*). Šai darbībai nav nozīmes no autortiesību viedokļa.

3 Spriedums, 2016. gada 8. septembris, *GS Media* (C-160/15, EU:C:2016:644, 45. punkts).

4 Hipersaite parasti ir formulēta šādi: “[saites apraksts sākotnējā lapā]”. Tags (“tag”) “<a>” norāda, ka runa ir par saiti un tās lapas vietu, kurā saite ir “noenkurota”.

5 Atsauces uz Tiesas judikatūru šajos secinājumos (elektroniskajā versijā) ir dziļo saišu piemēri.

6 Pastāv arī citi tagi, lai iegultu citus datņu veidus, piemēram, “<audio>”, “<video>”, “<object>” vai “<embed>”.

7 Tad norādījuma forma ir šāda: “”.

11. *Framing* ir tehnika, kas ļauj sadalīt ekrānu vairākās daļās, no kurām katrā autonomi var tikt parādīta atšķirīga tīmekļa lapa vai tīmekļa resurss. Tādējādi vienā ekrāna daļā var tikt parādīta sākotnējā tīmekļa lapa un citā daļā – lapa vai kāds cits resurss no citas tīmekļvietnes. Šī cita lapa netiek reproducēta daļās sadalītās tīmekļvietnes serverī, bet tiek aplūkota tieši, izmantojot dziļo saiti. Šīs saites mērķa lapas vietrādis *URL* bieži ir aplēpts, un tādējādi lietotājam var būt iespāids, ka viņš aplūko tikai vienu tīmekļa lapu, lai gan faktiski viņš aplūko divas (vai vairākas) lapas.

12. *Framing* tehnika pašlaik tiek uzskatīta par novecojušu, un no tās ir atteikušies *HTML* valodas pēdējā versijā (*HTML5*). Šī tehnika tika aizstāta ar *inline frame* tehniku⁸, kas ļauj izvietot ārējo resursu, piemēram, tīmekļvietni, lapu vai pat tīmekļa lapas elementu no kādas citas vietnes, rāmī, kura izmērus un atrašanās vietu brīvi nosaka attiecīgās tīmekļa lapas autors. *Inline frame* tehnika darbojas kā šajā lapā integrēts elements, jo šī tehnika atšķirībā no klasiskās *framing* tehnikas ir nevis tehnika, ar kuru ekrāns tiek sadalīts daļās, bet gan ārējo resursu iegulšanas (*embedding*) veids tīmekļa lapā.

13. Lai visu sarežģītu vēl vairāk, *inline frame* var tikt definēta kā hipersaites atvēršanas vieta⁹. Tādējādi pēc tam, kad saite ir tikusi aktivizēta (ar klikšķi), mērķa resurss atveras rāmī (kura malas ir vai nav redzamas uz ekrāna), vietā, kuru ir noteicis tās lapas autors, kurā ir ietverta saite¹⁰.

14. Šīs manipulācijas var šķist sarežģītas un tādas, kuras prasa padziļinātas zināšanas informātikā, bet ļoti daudzos tīmekļvietņu izveidošanas pakalpojumos un satura koplietošanas platformās šīs tehnikas ir automatizētas, ļaujot viegli radīt tīmekļa lapas, tajās pievienot saturu un izveidot hipersaites bez šīm zināšanām.

15. No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka hipersaites uz objektiem, kuri ir aizsargāti ar autortiesībām un kuri ar šo tiesību īpašnieku atļauju ir publiskoti brīvā pieejā internetā, neietver darbības, attiecībā uz kurām tiek pieprasīta minētā īpašnieka atļauja¹¹. Tomēr nesenākā judikatūra prasa pārskatīt šo Tiesas judikatūras *acquis* nedaudz atšķirīgā gaismā. Tādējādi būtu jānosaka, vai tas, ka autortiesību īpašnieks izmanto tehniskus līdzekļus, kuri ir paredzēti, lai novērstu viņa darba izmantošanu hipersaišu formā vai izmantojot *framing* tehniku, maina vērtējumu no autortiesību viedokļa. Manuprāt, būs arī jāpārskata problēma, kas ir saistīta ar darbu no citām tīmekļvietnēm iegulšanu tīmekļa lapās (*inline linking*).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

16. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā¹² 3. panta 1. un 3. punktā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis autoriem piešķir ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt savu darbu izziņošanu, izmantojot vadus vai neizmantojot tos, tajā skaitā savu darbu publiskošanu tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlēta laikā.

[..]

8 Tags “<iframe>”.

9 Piešķirot *inline frame* nosaukumu kā atribūta vērtību “mērķis” (*target*) saites aprakstā *HTML* valodā (“[saites redzamais apraksts]”).

10 Attiecībā uz tehnisko informāciju par *HTML* valodas dažādajām funkcijām it īpaši esmu atsaucies uz tīmekļvietnēm <https://developer.mozilla.org> un <https://www.w3schools.com/html>.

11 It īpaši skat. spriedumu, 2014. gada 13. februāris, *Svensson* u.c. (C-466/12, EU:C:2014:76, rezolūtivās daļas 1. punkts).

12 OV 2001, L 167, 10. lpp.

3. Direktīvas 1. un 2. punktā minētās tiesības neizbeidzas līdz ar šajā pantā minēto izziņošanu vai publiskošanu.”

17. Saskaņā ar Direktīvas 2001/29 6. panta 1. un 3. punktu:

“1. Dalībvalstis paredz atbilstīgu tiesisko aizsardzību pret jebkuru efektīvu tehnoloģisko pasākumu apiešanu, ko attiecīgā persona veic, apzinoties savu rīcību, vai, ja tai ir jāapzinās sava rīcība.

[..]

3. Šajā direktīvā vārdi “tehnoloģiski pasākumi” nozīmē jebkuru tehnoloģiju, ierīci vai komponentu, kurus parasti izmanto, lai nepieļautu vai ierobežotu tādas darbības ar darbiem vai citiem tiesību objektiem, ko nav atļāvis tiesību subjekts, kuram ir likumā paredzētās autortiesības vai blakustiesības vai Direktīvas 96/9/EK^[13] III nodaļā paredzētās *sui generis* tiesības. Tehnoloģiskus pasākumus uzskata par “efektīviem”, ja tiesību subjekts kontrolē aizsargātā darba vai citu tiesību objektu izmantošanu ar piekļuves kontroli vai aizsardzības procesu, piemēram, kodēšanu, trokšņu radišanu vai citu darba vai cita tiesību objekta pārveidošanu, vai ar kopiju kontroles mehānismu, ar ko sasniedz aizsardzības mērķi.”

18. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/26/ES (2014. gada 26. februāris) par autortiesību un blakustiesību kolektīvo pārvaldījumu un muzikālo darbu tiesību lietošanai tiešsaistē daudzteritoriālo licencēšanu iekšējā tirgū¹⁴ 16. panta 1. punktā un 2. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas un izmantotāji labticīgi ved sarunas par tiesību licencēšanu. Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas un izmantotāji viens otram sniedz visu nepieciešamo informāciju.

2. Licencēšanas noteikumi balstās uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem. Licencējot tiesības, mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijām netiek prasīts izmantot kā precedentu citiem tiešsaistes pakalpojumiem licencēšanas noteikumus, par kuriem tā ir vienojusies ar izmantotāju, ja izmantotājs sniedz jauna veida tiešsaistes pakalpojumu, kas Savienībā ir bijis pieejams sabiedrībai mazāk nekā trīs gadus.

[..]”

Vācijas tiesības

19. Tiesības uz izziņošanu sabiedrībai Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta izpratnē Vācijas tiesībās ir ietvertas 1965. gada 9. septembra *Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz* (Likums par autortiesībām un blakustiesībām)¹⁵ (turpmāk tekstā – “*UrhG*”) 19.a pantā (publiskošana) un 15. panta 2. punktā (“nedefinētās” tiesības uz izziņošanu sabiedrībai).

20. Direktīvas 2001/29 6. panta 1. punkts Vācijas tiesībās ir ticis transponēts ar *UrhG* 95.a pantu.

13 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (1996. gada 11. marts) par datubāzu tiesisko aizsardzību (OV 1996, L 77, 20. lpp.).

14 OV 2014, L 84, 72. lpp.

15 *BGBI*. 1965 I, 1273. lpp.

21. Visbeidzot, saskaņā ar 2016. gada 24. maija *Gesetz über die Wahrnehmung von Urheberrechten und verwandten Schutzrechten durch Verwertungsgesellschaften – Verwertungsgesellschaftengesetz* (Likums par autortiesību un blakustiesību pārvaldījumu, ko veic mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas)¹⁶ (turpmāk tekstā – “VGG”) 34. panta 1. punkta pirmo teikumu, ar kuru ir transponēts Direktīvas 2014/26 16. panta 1. un 2. punkts, mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijām ir pienākums ikvienai personai, kura šajā ziņā ir iesniegusi pieteikumu, atbilstoši saprātīgiem nosacījumiem izsniegt licenci par to tiesību izmantošanu, kuru pārvaldība tām ir uzticēta.

Pamatlietas fakti, tiesvedība un prejudiciālais jautājums

22. *Verwertungsgesellschaft Bild-Kunst* (turpmāk tekstā – “VG Bild-Kunst”) ir autortiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija vizuālās mākslas jomā Vācijā. *Stiftung Preussischer Kulturbesitz* (turpmāk tekstā – “SPK”) ir saskaņā ar Vācijas tiesībām dibināts fonds.

23. *SPK* ir *Deutsche Digitale Bibliothek* (turpmāk tekstā – “DDB”), proti, kultūrai un zinātnībai veltītas digitālās bibliotēkas, kas, veido Vācijas zinātnes un kultūras iestāžu tīklu, pārvaldītājs.

24. *DDB* tīmekļvietnē ir ietvertas saites, kas novirza uz digitalizētu saturu, kurš tiek glabāts dalībnieču iestāžu tīmekļa portālos. *DDB* kā “digitālā vitrīna” pati uzglabā tikai sīktēlus (*thumbnails*), proti, attēlu versijas, kuru izmērs ir samazināts salīdzinājumā ar to oriģinālo izmēru. Kad lietotājs uzklikšķina uz kādu no meklēšanas rezultātiem, viņš tiek novirzīts uz objekta lapu *DDB* tīmekļvietnē, kurā ir ietverta ilustrācijas palielināta versija (440 × 330 pikseļi). Uzklikšķinot uz šīs ilustrācijas vai izmantojot funkciju “lupa”, *lightbox* parādās sīktēla palielināta versija, kuras maksimālā izšķirtspēja ir 800 × 600 pikseļi. Turklāt poga “Parādīt objektu sākotnējā tīmekļvietnē” ietver tiešu saiti uz tās iestādes tīmekļvietni, kas nodrošina tiesību objektu (vai nu vienkāršā saite uz tās mājaslapu, vai arī dziļā saite uz objekta lapu). *DDB* izmanto darbus ar šo darbu autortiesību īpašnieku atļauju.

25. *VG Bild-Kunst* attiecībā uz licences līguma noslēgšanu ar *SPK* par sava darbu kataloga sīktēlu veidā izmantošanu ir izvirzījusi nosacījumu par tāda noteikuma iekļaušanu, saskaņā ar kuru licences saņēmējs, izmantojot līgumā minētos aizsargātos darbus un tiesību objektus, apņemas īstenot efektīvus tehnoloģiskos pasākumus pret šo aizsargāto darbu vai tiesību objektu sīktēlu, kuri tiek parādīti *DDB* tīmekļvietnē, *framing* tehniku, ko veic trešās personas.

26. Uzskatīdama, ka šāds līguma noteikums nav pamatots no autortiesību viedokļa, *SPK* iesniedza prasību par fakta konstatēšanu *Landgericht* (apgabaltiesa, Vācija), kas bija vēsta uz to, lai tiktu konstatēts, ka *VG Bild-Kunst* bija jāpiešķir konkrētā licence *SPK* un attiecībā uz šo licenci nebija jāizvirza nosacījums par tehnoloģisko pasākumu īstenošanu. *Landgericht* (apgabaltiesa) sākotnēji šo prasību noraidīja. *Kammergericht* (Berlīnes Augstākā tiesa, Vācija) pēc *SPK* apelācijas sūdzības izskatīšanas atcēla tās spriedumu. Ar savu revīzijas sūdzību *VG Bild-Kunst* lūdz noraidīt *SPK* prasību.

27. *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) precizē, pirmkārt, ka atbilstoši *VGG* 34. panta 1. punkta pirmajam teikumam mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijām ir pienākums ikvienai personai, kura šajā ziņā ir iesniegusi pieteikumu, atbilstoši saprātīgiem nosacījumiem izsniegt licenci par to tiesību izmantošanu, kuru pārvaldība tām ir uzticēta. Iesniedzējtiesa norāda, otrkārt, ka saskaņā ar tās judikatūru, kas piemērojama šajā lietā, ir atzīts, ka mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas izņēmuma kārtā var atkāpties no sava pienākuma un atteikties piešķirt licenci ar nosacījumu, ka šis atteikums nav uzskatāms par monopola stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, un ar nosacījumu, ka attiecībā uz licences pieteikumu var tikt izvirzītas sevišķi svarīgas likumīgās intereses. Šajā ziņā, lai noteiktu objektīvi pamatota izņēmuma esamību, esot jālīdzsvaro ieinteresēto personu intereses, ņemot vērā likuma mērķi, kā arī mērķi, kas ir pamatā šim mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju principiālajam pienākumam.

16 *BGBL*. 2016 I, 1190. lpp.

28. Revīzijas sūdzības iznākums esot atkarīgs no tā, vai darba, kas ar tiesību īpašnieka piekrišanu ir pieejams tādā tīmekļvietnē kā DDB tīmekļvietnē, iegulšana trešās personas tīmekļvietnē, izmantojot *framing* tehniku, ir uzskatāma par darba izziņošanu sabiedrībai Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta izpratnē, ja tā notiek, apejot aizsardzības pasākumus pret *framing*, kurus ir veicis tiesību īpašnieks vai kurus viņš ir noteicis licenciātam. Šādā gadījumā tiktu skartas VG Bild-Kunst biedru tiesības, un tā pamatoti varētu pieprasīt, lai licences līgumā ar SPK tiktu iekļauts pienākums īstenot tehnoloģiskos pasākumus pret *framing*.

29. Šaubīdamās par atbildi, kāda sniedzama uz šo jautājumu saistībā ar Tiesas judikatūru par praksi, kas attiecas uz hipersaitēm internetā, *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai brīvi pieejamā tīmekļvietnē ar tiesību īpašnieka piekrišanu esoša darba iegulšana trešās personas tīmekļvietnē, izmantojot “kadrēšanas” (*framing*) tehniku, ir uzskatāma par darba izziņošanu sabiedrībai Direktīvas 2001/29/EK 3. panta 1. punkta izpratnē, ja tā notiek, apejot aizsardzības pasākumus pret kadrēšanu, kurus ir veicis vai ierosinājis tiesību īpašnieks?”

30. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesā tika iesniegts 2019. gada 21. maijā. Rakstveida apsvērumus iesniedza pamatlietas dalībnieki, Francijas valdība, kā arī Eiropas Komisija. Šie lietas dalībnieki piedalījās tiesas sēdē, kas notika 2020. gada 25. maijā.

Analīze

31. Ar prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa jautā Tiesai, vai Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka brīvi pieejamā tīmekļvietnē ar tiesību īpašnieka piekrišanu esoša darba iegulšana trešās personas tīmekļvietnē, izmantojot *framing* tehniku, ir uzskatāma par šī darba izziņošanu sabiedrībai minētās tiesību normas izpratnē, ja tā notiek, apejot aizsardzības pasākumus pret *framing*, kurus ir veicis vai ierosinājis minētais īpašnieks.

32. Gan iesniedzējtiesa, gan lietas dalībnieki, kuri ir iesnieguši apsvērumus, ierosina sniegt tādas atbildes uz šo jautājumu, kuras, pēc to domām, izrietot no Tiesas judikatūras attiecībā uz hipersaišu vērtējumu no autortiesību viedokļa. Tomēr šis judikatūras analīze tos ir novedusi pie pretrunīgiem rezultātiem. Lai gan iesniedzējtiesa, kā arī VG Bild-Kunst, Francijas valdība un Komisija ierosina uz prejudiciālo jautājumu atbildēt apstiprinoši, tomēr SPK izvirza nopietnus argumentus par labu noraidošai atbildei.

33. Es piekrītu viedoklim, ka atbilde uz prejudiciālo jautājumu daļēji var tikt izsecināta no Tiesas judikatūras. Tomēr man šķiet, ka šī judikatūra ir jāprecizē pēc analīzes, kurā ir ņemta vērā jaunākā judikatūra, kas tieši neskar hipersaites.

Judikatūra par hipersaitēm

34. Ar autortiesībām aizsargātu darbu publiskošana internetā ietilpst ekskluzīvajās tiesībās uz izziņošanu sabiedrībai, kas paredzētas Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punktā¹⁷. Šīs tiesības ietver “darbu izziņošanu [sabiedrībai], izmantojot vadus vai neizmantojot tos, tajā skaitā [...] darbu publiskošanu tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlēta laikā”. Tieši publiskošana ir tā, kurai ir būtiska loma saistībā ar internetu, lai gan pastāv arī “klasiskā” izziņošana¹⁸.

¹⁷ Šajos secinājumos vienkāršības labad es runāšu par tiesībām, kuras ir autoriem uz saviem darbiem. Tomēr tāda pati analīze *mutatis mutandis* ir piemērojama attiecībā uz citiem aizsargātiem tiesību objektiem, it īpaši tiem, kuri ir uzskaitīti Direktīvas 2001/29 3. panta 2. punktā.

¹⁸ Tā tas it īpaši ir tiešsaistes radio (*web radio*) gadījumā.

35. Tādējādi attiecībā uz hipersaitēm rodas jautājums, vai tas, ka tīmekļa lapā tiek iekļauta saite uz citas personas darbu, kurš arī ir pieejams internetā (precīzāk, globālajā tīmeklī), ir izziņošana sabiedrībai Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta izpratnē, proti, vai uz šādas saites iekļaušanu attiecas autortiesību īpašnieka ekskluzīvās tiesības uz šo darbu.

36. Spriedumā *Svensson* u.c.¹⁹ Tiesa uz šo jautājumu principā atbildēja noraidoši. Tiesa konstatēja, pirmkārt, ka hipersaite tiešām veido izziņošanas darbību, jo saite piedāvā lietotājiem tiešu piekļuvi darbam²⁰. Šī izziņošana ir vērsta uz publiku, ko veido nenoteikts un diezgan liels personu skaits, t.i., sabiedrību²¹.

37. Otrkārt, Tiesa tomēr ir nospriedusi, ka tāda darba gadījumā, kas jau ir brīvi pieejams kādā tīmekļvietnē, sabiedrība, uz kuru attiecas hipersaite, kas ievietota citā tīmekļvietnē, neveido jaunu sabiedrību salīdzinājumā ar sabiedrību, uz kuru attiecas sākotnējā izziņošana. Proti, Tiesa ir uzskatījusi, ka sabiedrība, uz kuru sākotnējā izziņošana bija vērsta, ir visi potenciālie attiecīgās tīmekļvietnes, kas ir brīvi pieejama, apmeklētāji, proti, visi interneta lietotāji. Tātad autortiesību īpašniekam bija jāņem vērā visi šie lietotāji, veicot sākotnējo izziņošanu²². Loģiski, ka hipersaite nevar nodrošināt piekļuvi darbam plašākam lietotāju lokam.

38. Tomēr sekundāras izziņošanas gadījumā, kas veikta, izmantojot to pašu tehnikas veidu kā sākotnējā izziņošanā (kā tas ir visu izziņošanu globālajā tīmeklī gadījumā), Tiesas judikatūrā tiek pieprasīta jaunas sabiedrības esamība, lai uz šo sekundāro izziņošanu attiektos ekskluzīvās tiesības uz izziņošanu, kas paredzētas Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punktā²³.

39. Lidz ar to Tiesa secināja – tam, ka tīmekļvietnē tiek ievietota hipersaite (“saite, uz kuras var uzklikšķināt” saskaņā ar konkrētā sprieduma formulējumu), kura novirza uz darbu, kas ir aizsargāts ar autortiesībām un kas jau ir brīvi pieejams internetā, nav nepieciešama šī darba autortiesību īpašnieka atļauja²⁴. Citādi varētu būt tikai tad, ja saite ļautu apiet piekļuves darbam sākotnējā tīmekļvietnē ierobežojošos pasākumus, un šādā gadījumā šīs saites rezultātā tiktu paplašināta sākotnējās izziņošanas sabiedrība un piekļuve darbam tiktu dota jaunai sabiedrībai²⁵.

40. Šī analīze ātri tika apstiprināta attiecībā uz hipersaitēm, kurās tiek izmantota *framing* tehnika²⁶.

41. Vēlāk Tiesa precizēja, ka iepriekš aprakstītā analīze ir piemērojama tikai tad, ja darba sākotnējā izziņošana ir tikusi veikta ar autortiesību īpašnieka atļauju²⁷.

42. Runājot par saitēm, kas novirza uz tīmekļvietnēm, kurās darbi ir publiskoti bez autortiesību īpašnieku atļaujas, Tiesa uzskatīja, ka tās veido izziņošanu sabiedrībai Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta izpratnē, ja lietotājs, kurš ir ievietojis saiti, zināja vai tam bija jāzina, ka šī saite novirza uz darbu, kas ir publiskots bez atļaujas, kura vajadzīga saskaņā ar autortiesībām²⁸. Ja šis lietotājs rīkojas ar mērķi gūt peļņu, šai situācijas pārzināšanai ir jābūt atspēkojami prezumētai²⁹.

19 Spriedums, 2014. gada 13. februāris (C-466/12, EU:C:2014:76).

20 Spriedums, 2014. gada 13. februāris, *Svensson* u.c. (C-466/12, EU:C:2014:76, 18.–20. punkts).

21 Spriedums, 2014. gada 13. februāris, *Svensson* u.c. (C-466/12, EU:C:2014:76, 22. punkts).

22 Spriedums, 2014. gada 13. februāris, *Svensson* u.c. (C-466/12, EU:C:2014:76, 25.–27. punkts).

23 Spriedums, 2014. gada 13. februāris, *Svensson* u.c. (C-466/12, EU:C:2014:76, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

24 Spriedums, 2014. gada 13. februāris, *Svensson* u.c. (C-466/12, EU:C:2014:76, 27. punkts).

25 Spriedums, 2014. gada 13. februāris, *Svensson* u.c. (C-466/12, EU:C:2014:76, 31. punkts).

26 Rikojums, 2014. gada 21. oktobris, *BestWater International* (C-348/13, nav publicēts, EU:C:2014:2315, rezolūтивā daļa).

27 Spriedums, 2016. gada 8. septembris, *GS Media* (C-160/15, EU:C:2016:644, 43. punkts).

28 Spriedums, 2016. gada 8. septembris, *GS Media* (C-160/15, EU:C:2016:644, 49. punkts).

29 Spriedums, 2016. gada 8. septembris, *GS Media* (C-160/15, EU:C:2016:644, 51. punkts).

43. Rezumējot judikatūru par hipersaitēm – ja saite novirza uz darbu, kas jau ir publiskots ar autortiesību īpašnieka atļauju un ir brīvi pieejams, šī saite netiek uzskatīta par izziņošanu sabiedrībai Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta izpratnē, jo, vienlaikus veidojot izziņošanas darbību, minētā saite ir vērsta uz sabiedrību, kuru autortiesību īpašnieks jau ir ņēmis vērā, veicot sākotnējo publiskošanu, proti, uz visiem interneta lietotājiem.

Judikatūras par hipersaitēm kritiska analīze

44. Judikatūras risinājumi, kurus es tikko atgādināju, ne vienmēr pirmajā acumirkli ir skaidri – tie var radīt jautājumus, it īpaši saistībā ar trim galvenajiem punktiem: saišu kvalificēšanu par “izziņošanas” (publiskošanas) darbībām, subjektīva kritērija, kas saistīts ar situācijas apzināšanos, ieviešanu jēdziena “izziņošana sabiedrībai” definīcijā un jaunas sabiedrības kritērija piemērošanu attiecībā uz internetu³⁰.

Hipersaišu kvalificēšana par “izziņošanu”

45. Kā esmu atgādinājis šo secinājumu 36. punktā, spriedumā *Svensson* u.c.³¹ Tiesa uzskatīja, ka hipersaite, kas novirza uz aizsargātu darbu, kurš ir pieejams internetā, ir šī darba izziņošana tiesību uz izziņošanu sabiedrībai, kuras reglamentētas Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punktā, piemērošanas vajadzībām. Tomēr šis apgalvojums tehniskā ziņā nebūt nav acīmredzams³².

46. Protams, es nepiekrītu šajā ziņā izteiktajam viedoklim, saskaņā ar kuru katrai izziņošanas darbībai noteikti ir jāietver darba pārsūtīšana vai atkārtota pārsūtīšana³³. Konkrētāk, visizplatītākā izziņošanas forma globālajā tīmeklī, kas ir darbu publiskošana tā, lai katrs tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētajā laikā, neparedz nekādu pārsūtīšanu. Šādā situācijā darbs tiek publiskots, proti, saglabāts serverī, kurā tiek glabāta attiecīgā tīmekļvietne, un sabiedrība var piekļūt šai vietnei, izmantojot tās URL. Darba pārsūtīšana notiek tikai tad, kad sabiedrības loceklis ir piekļuvis minētajam serverim, jo šī piekļuve izraisa tīmekļa lapas, kas tiek aplūkota tā klientdatorā, pagaidu reproducēšanu.

47. Tomēr Tiesa atgādināja, ka, lai būtu notikusi izziņošana, pietiek ar to, ka darbs ir publiskots, un izšķirošais nav tas, vai sabiedrības locekļi tam faktiski piekļūst³⁴. Citiem vārdiem, Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkts tiek piemērots no brīža, kad darbs tiek publiskots, pat pirms ir notikusi darba faktiska pārsūtīšana.

48. Ņemot vērā minēto, tādas hipersaites gadījumā, kas novirza uz darbu, kurš jau ir brīvi pieejams internetā, publiskošana notiek sākotnējā tīmekļvietnē. Savukārt saite ir tikai tīmekļa pārlūkprogrammai dots norādījums tam piekļūt, izmantojot URL, kas ir šīs saites sastāvdaļa. Tādējādi lietotājs tiek novirzīts uz citu tīmekļvietni. Pēc tam savienojums (un tāpat darba pārsūtīšana) notiek tieši starp lietotāja klientdatoru un serveri (dažkārt vairākiem serveriem), kurā saglabāta saites mērķa vietne, bez

30 Doktrīnā attiecībā uz šo judikatūru ir izteikti ļoti daudzi komentāri, kuri ir vairāk vai mazāk kritiski. Tomēr šī doktrīna nebūt nav vienprātīga, it īpaši attiecībā uz atbilstošu attieksmi, kāda ir jāpiemēro hipersaitēm atbilstoši Savienības autortiesībām. Piemēram, minēšu nostājas, kuras šajā ziņā ir pieņēmušas trīs autortiesību apvienības: Starptautiskā literatūras un mākslas darbu apvienība, *ALAI Report and Opinion on a Berne-compatible reconciliation of hyperlinking and the communication to the public right on the internet*, kas pieņemts 2015. gada 17. jūnijā (ar kuru ir grozīta 2013. gada 15. septembrī pieņemtā nostāja par šo pašu jautājumu); *European Copyright Society*, 2013. gada 18. februāra *Opinion on the Reference to the CJEU in Case C-466/12 Svensson*, un Starptautiskā intelektuālā īpašuma aizsardzības apvienība, 2016. gada 20. septembra *Resolution on Linking and Making Available on the Internet*. Šo nostāju atšķirīgie secinājumi pierāda to, ka nav vienota un acīmredzama risinājuma problēmai, kas saistīta ar hipersaišu kvalificēšanu no tiesību uz darbu izziņošanu sabiedrībai viedokļa.

31 Spriedums, 2014. gada 13. februāris (C-466/12, EU:C:2014:76).

32 Attiecībā uz šī aspekta padziļinātu analīzi skat. ģenerāladvokāta M. Vatelē [M. Wathelet] secinājumus lietā *GS Media* (C-160/15, EU:C:2016:221, 48.–60. punkts).

33 *European Copyright Society*, minēta iepriekš.

34 Spriedums, 2014. gada 13. februāris, *Svensson* u.c. (C-466/12, EU:C:2014:76, 19. punkts).

nevienas vietnes, kurā ir ietverta šī saite, starpniecības³⁵. Turklāt *URL*, uz kuru aizved saite, parasti parādās, uzklikšķinot ar labo pogu (*right click*) uz saites. Tad ir iespējams nokopēt šo saiti pārlūkprogrammas adreses logā, lai piekļūtu tai pašai vietai, uz kuru ir vērsta hipersaite. Ar saiti šī tehnika vienīgi tiek automatizēta, ļaujot piekļūt citai tīmekļvietnei “ar vienu klikšķi”.

49. Tomēr Tiesa ir gājusi tālāk par šo tīri tehnisko analīzi, uzskatot, ka hipersaite veido izziņošanu, jo tā dod “tiešu piekļuvi” darbam, kas ir ietverts citā tīmekļvietnē³⁶.

50. Manuprāt, šajā funkcionālajā pieejā ir ņemti vērā arī citi elementi, nevis tikai savienojuma ar mērķa tīmekļvietni izveidošanas automatizācija. Daudz svarīgāks un hipersaišu kā globālā tīmekļa struktūras pamata spēks ir tas, ka saite satur mērķa tīmekļa lapas *URL*, atbrīvojot lietotāju no pienākuma meklēt šo adresi (vai arī saite ir lietotāja veiktās meklēšanas rezultāts, kā tas parasti ir interneta meklētājprogrammu gadījumā). Proti, resurss var būt *pieejams* internetā, tomēr tam var *piekļūt* tikai ar tā *URL* palīdzību. Ja lietotāji nezina šo adresi, tā pieejamība ir tikai teorētiska. Taču visefektīvākais veids, kā nodot tīmekļa lapas *URL*, ir izveidot hipersaiti uz šo lapu. Nav nejaušība, ka globālā tīmekļa “telefonu abonentu saraksti” – meklētājprogrammas – izmanto hipersaišu tehniku.

51. Tādējādi tieši tehniskā spēja nodrošināt tiešu piekļuvi darbam, kas ir konkretizēts ar tā *URL* (vai tīmekļa lapas, kurā ir ietverts šis darbs, adresi), manuprāt, pamato hipersaišu kvalificēšanu par “izziņošanu” Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta piemērošanas vajadzībām.

Izziņošanas sabiedrībai subjektīvais elements

52. Atgādinājumam – judikatūras noteikums, kuru noteikusi Tiesa spriedumā *Svensson* u.c.³⁷ un saskaņā ar kuru hipersaite, kas novirza uz darbu, kurš ir brīvi pieejams internetā, nav izziņošana sabiedrībai Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta izpratnē, ir piemērojams tikai tad, ja konkrētais darbs ir ticis publiskots ar autortiesību īpašnieka atļauju.

53. Pretējā gadījumā, proti, ja darbs ir ticis publiskots bez minētā īpašnieka atļaujas, juridiskā situācija, kas izriet no Tiesas judikatūras, ir daudz sarežģītāka. Proti, Tiesa ir nospriedusi, ka šādā situācijā izziņošanas sabiedrībai esamība ir atkarīga no tā, vai lietotājs, kurš ir ievietojis saiti, zināja vai viņam bija jāzina, ka darbs, uz kuru novirza šī saite, ir ticis publiskots bez autortiesību īpašnieka atļaujas. Gadījumā, ja saites ir nodrošinātas ar mērķi gūt peļņu, situācijas apzināšanās ir prezumējama, un šī prezumpcija ir atspēkojama³⁸.

54. Tiesa ir veikusi šo nošķirumu ar leģitīmu mērķi saglabāt taisnīgu līdzsvaru starp autortiesību īpašnieku interesēm, no vienas puses, un aizsargātu tiesību objektu izmantotāju interešu un pamattiesību aizsardzību, no otras puses³⁹. Tomēr šis risinājums ir nedaudz netradicionāls no vispārējo autortiesību normu viedokļa, it īpaši tādēļ, ka ar to objektīva elementa, proti, darbību apjoma, uz kurām attiecas autora ekskluzīvās tiesības, noteikšanā tiek ieviests subjektīvs elements (situācijas apzināšanās)⁴⁰.

35 Rezultāta izskats lietotājam var būt atšķirīgs atkarībā no tīmekļa lapas, uz kuru ir vērsta saite, atvēršanas veida: saites sākumlapas vietā, jaunā pārlūkprogrammas logā vai sākumlapas rāmī (saite, kurā ir izmantota *framing* tehnika). It īpaši pēdējā minētajā situācijā lietotājam var rasties iespaids, ka viņš ir savienots tikai ar saites sākumlapu. Tomēr visos šajos gadījumos tehniskā darbība ir viena un tā pati – tiek izveidots tiešs savienojums ar saites mērķa vietni.

36 Spriedums, 2014. gada 13. februāris, *Svensson* u.c. (C-466/12, EU:C:2014:76, 18. punkts).

37 Spriedums, 2014. gada 13. februāris (C-466/12, EU:C:2014:76).

38 Spriedums, 2016. gada 8. septembris, *GS Media* (C-160/15, EU:C:2016:644, rezolutīvā daļa).

39 Spriedums, 2016. gada 8. septembris, *GS Media* (C-160/15, EU:C:2016:644, 44.–49. punkts).

40 Saskaņā ar doktrīnu šis risinājums tomēr var būt nepieciešams, lai mazinātu tās plašās izpratnes sekas, kuru ir pieņēmusi Tiesa attiecībā uz ekskluzīvo tiesību uz izziņošanu sabiedrībai apmēru (skat. Husovec, M., “How Europe Wants to Redefine Global Online Copyright Enforcement”, no *Synodinou*, T.E. (red.), *Pluralism or Universalism in International Copyright Law*, Wolters Kluwer, 2019, 513. un nākamās lpp., it īpaši 526. lpp.).

Jaunas sabiedrības kritērijs

55. Lai gan jaunas sabiedrības kritērija piemērošana, lai izvērtētu to, vai pastāv ar autortiesībām aizsargātu darbu izziņošana sabiedrībai, bija paredzēta pat pirms Direktīvas 2001/29⁴¹ stāšanās spēkā, tikai no tās spēkā stāšanās brīža šo kritēriju ir pārņēmusi Tiesa, vispirms – televīzijas raidījumu retranslācijas kontekstā⁴². Saskaņā ar pašreizējo šī kritērija formulējumu aizsargāta darba sekundārajai izziņošanai, kas veikta tādā pašā tehniskā veidā kā sākotnējā izziņošana, ir jāattiecas uz jaunu sabiedrību, proti, sabiedrību, kuru autortiesību īpašnieks nav ņēmis vērā, veicot sākotnējo izziņošanu, lai tā tiktu kvalificēta par “izziņošanu” sabiedrībai Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta izpratnē un tādējādi uz to attiektos minētā īpašnieka ekskluzīvās tiesības⁴³.

56. Piemērojot šo kritēriju internetam, tas ir balstīts uz pieņēmumu, kas norāda uz sava veida juridisko fikciju⁴⁴, ka ikviens interneta lietotājs var aplūkot darbu no brīža, kad tas ir publiskots brīvā pieejā globālajā tīmeklī, un ka visi šie lietotāji tādējādi ir jāuzskata par tādiem, kurus autortiesību īpašnieks ir ņēmis vērā kā sabiedrību sākotnējās publiskošanas laikā⁴⁵. Ja es šeit runāju par juridisku fikciju, tas tā ir tāpēc, ka šajā apgalvojumā, lai gan teorētiski tas ir patiess, nav ņemts vērā fakts, ka kibertelpa, ko veido globālais tīmeklis, vienkārši ir pārāk plaša, lai ikviens varētu pārzināt visus tās resursus un – vēl jo mazāk – piekļūt tiem visiem.

57. Tomēr šis pieņēmums ne tikai ir balstīts uz mākslīgi izveidotu un fiktīvu premisu, bet tā rezultātā, novedot to līdz tā loģikas galējībai, tiktu izsmeltas tiesības uz izziņošanu sabiedrībai, kas tomēr skaidri ir izslēgtas ar Direktīvas 2001/29 3. panta 3. punktu. Kā es to izklāstīšu turpmāk, šis pieņēmums Tiesas judikatūrā tagad šķiet novecojis.

Judikatūras par hipersaitēm jauna interpretācija

58. Šī Tiesas judikatūras analīze attiecībā uz hipersaitēm man liek, to neapšaubot, piedāvāt interpretāciju, kas ir attīstības procesā, saskaņā ar Tiesas nesen izstrādāto judikatūru.

59. Lai gan Tiesa darbojas saistībā ar klasisko autortiesību terminoloģiju, definējot darbības, uz kurām attiecas autora ekskluzīvās tiesības, un no tām nošķirot darbības, uz kurām tās neattiecas, tā neveic darbu saistībā ar autortiesību teoriju. Ja Tiesai tiek lūgts interpretēt Savienības tiesības, kas šajā gadījumā ir Direktīva 2001/29, protams, abstrakti un tādējādi *erga omnes* piemērojami, tomēr pamatojoties uz konkrētu lietu, kuru tai ir iesniegusi valsts tiesa, tai ir jāsniedz atbilde, kas ļauj šai tiesai noteikt lietas dalībnieka atbildību par autortiesību pārkāpumu. Tātad tai ir jānosaka šīs atbildības nosacījumi, kas būtiski pārsniedz tādas darbības, uz kuru attiecas autora monopols, aprišu vienkāršu definēšanu. Ar ierobežojošāku pieeju varētu tikt apdraudēta ar Direktīvu 2001/29 veiktās saskaņošanas lietderīgā iedarbība, atstājot valsts tiesu neizbēgami neviendabīgā vērtējuma ziņā šādas atbildības izšķirošos elementus⁴⁶.

41 Skat. ģenerāladvokāta A.M. La Pergola [A.M. La Pergola] secinājumus lietā *Egeda* (C-293/98, EU:C:1999:403, it īpaši 22. punkts).

42 Spriedums, 2006. gada 7. decembris, *SGAE* (C-306/05, EU:C:2006:764, 40. punkts).

43 Skat. nesen spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Nederlands Uitgeversverbond* un *Groep Algemene Uitgevers* (C-263/18, EU:C:2019:1111, 70. punkts).

44 Šis izteiciens ir no Karapapa, S., “The requirement for a “new public” in EU copyright law”, *European Law Review*, Nr. 42/2017, 63. lpp., kurš tomēr to izmanto nedaudz atšķirīgā kontekstā.

45 Skat. hipersaišu kontekstā it īpaši spriedumu, 2014. gada 13. februāris, *Svensson* u.c. (C-466/12, EU:C:2014:76, 24.–27. punkts).

46 Lidzīgus apsvērumus jau esmu formulējis savos secinājumos lietā *Stichting Brein* (C-610/15, EU:C:2017:99, 3. punkts). Šajā nozīmē skat. Rosati, E., “When Does a Communication to the Public under EU Copyright Law Need to Be to a “New Public?””, SSRN (papers.ssrn.com), 2020. gada 2. jūlijs. Tomēr pretēju viedokli skat. arī ģenerāladvokāta H. Saugmandsgora Ēes [Saugmandsgaard Øe] secinājumus apvienotajās lietās *YouTube* un *Cyando* (C-682/18 un C-683/18, EU:C:2020:586, it īpaši 94.–106. punkts).

60. Tādējādi Tiesa varēja nospriest, ka gan aizsargātu darbu nodošana rīcībā koplietošanas platformas vienādranga (*peer-to-peer*) tīklā, gan tās pārvaldīšana internetā, kā arī tāda multivides atskaņotāja pārdošana, kurā ir iepriekš instalētas hipersaites uz sabiedrībai brīvi pieejamām tīmekļvietnēm, kurās ar autortiesībām aizsargāti darbi ir padarīti pieejami bez šo tiesību īpašnieku atļaujas, ietilpst jēdzienā “izziņošana [sabiedrībai]” Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta izpratnē⁴⁷, lai gan abos gadījumos patiesā darbu publiskošana bija notikusi agrākā posmā. Tāpat Tiesa ir balstījies uz attiecīgā lietotāja būtisko lomu un situācijas pilnīgu apzināšanos, kad viņš nodrošina faktisku piekļuvi šiem darbiem⁴⁸.

61. Šāda pieeja var izraisīt arī atbildības samazināšanu. Atšķirīgu autortiesību jomā (precīzāk, blakustiesību jomā) Tiesa nosprieda, ka fonogrammas producenta tiesības atļaut vai aizliegt savas fonogrammas reproducēšanu, kuras atzītas Direktīvas 2001/29 2. panta c) punktā, neļauj šim producentam iebilst pret to, ka kāda trešā persona izmanto no tā fonogrammas paņemtu kādu skaņu fragmentu, lai šo fragmentu iekļautu citā fonogrammā, ja šis fragments šajā darbā ir iekļauts grozītā formā un nav atpazīstams ar dzirdi⁴⁹, lai gan ikvienai fonogrammas fragmenta izmantošanai acīmredzami ir vajadzīga tā reproducēšana.

62. Attiecībā uz hipersaitēm Tiesas pieeja, kas ir vērsta uz atbildības nosacījumu par autortiesību pārkāpumu norobežošanu, it īpaši izskaidro subjektīva elementa ieviešanu tādas darbības, kuras var būt šī pārkāpuma avots, analizē⁵⁰.

63. Jaunas sabiedrības kritērijs, kurš, kā esmu atgādinājis, ir ļāvis Tiesai uzskatīt, ka attiecībā uz hipersaitēm principā nav vajadzīga autortiesību īpašnieka atļauja⁵¹, manuprāt, ir jāsaprot atbilstoši tādai pašai loģikai.

64. Atgādinājumam – saskaņā ar šo kritēriju attiecībā uz darba sekundāru izziņošanu sabiedrībai, kurā ir izmantots tas pats tehnikas veids un kura ir vērsta uz to pašu sabiedrību, ko autortiesību īpašnieks ir ņēmis vērā, veicot sākotnējo izziņošanu, nav vajadzīga jauna atļauja⁵². Tā tas ir hipersaišu gadījumā, kuras, izmantojot to pašu tehnikas veidu, proti, globālo tīmekli, ir vērstas uz to pašu sabiedrību, uz ko attiecās sākotnējā izziņošana, proti, visiem interneta lietotājiem, ja šī sākotnējā izziņošana bija veikta bez piekļuves ierobežojumiem.

65. Vispirms, pati Tiesa jau norādīja, ka šis risinājums var būt pamatots nevis ar izziņošanas neesamību, – jo šāda izziņošana, pēc tās domām, pastāv –, bet ar to, ka, zinot interneta (vai, precīzāk, globālā tīmekļa) arhitektūru, ir uzskatāms, ka, atļaujot publiskot darbu bez ierobežojumiem, autortiesību īpašnieks ir atļāvis ievietot arī hipersaites uz šo darbu. Proti, Tiesa nosprieda, ka, lai gan attiecībā uz ikvienu darbību, kas ir pakļauta autora ekskluzīvajām tiesībām, ir jāsaņem tā iepriekšēja piekrišana, Direktīvā 2001/29 nav pieprasīts, lai šī piekrišana tiktu obligāti izteikta tiešā veidā⁵³.

47 Skat. attiecīgi spriedumus, 2017. gada 14. jūnijs, *Stichting Brein* (C-610/15, EU:C:2017:456, rezolutīvā daļa), un 2017. gada 26. aprīlis, *Stichting Brein* (C-527/15, EU:C:2017:300, rezolutīvās daļas 1. punkts).

48 Spriedumi, 2017. gada 14. jūnijs, *Stichting Brein* (C-610/15, EU:C:2017:456, 37. punkts); 2017. gada 26. aprīlis, *Stichting Brein* (C-527/15, EU:C:2017:300, 50. punkts).

49 Spriedums, 2019. gada 29. jūlijs, *Pelham* u.c. (C-476/17, EU:C:2019:624, rezolutīvās daļas 1. punkts).

50 Skat. šo secinājumu 52.–54. punktu.

51 Skat. šo secinājumu 37.–39. punktu.

52 Spriedums, 2014. gada 13. februāris, *Svensson* u.c. (C-466/12, EU:C:2014:76, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

53 Spriedums, 2016. gada 16. novembris, *Soulier* un *Doke* (C-301/15, EU:C:2016:878, 33.–35. punkts).

66. Turpinājumā Tiesa, tieši atsaucoties uz spriedumu *Svensson* u.c.⁵⁴, konstatēja, ka “lietā, kurā Tiesai tika uzdots jautājums par jēdzienu “jauna sabiedrība”, tā uzskatīja, ka situācijā, kad autors iepriekšēji, tieši un bez atrunām ir atļāvis savu rakstu publicēšanu laikraksta izdevēja interneta vietnē, turklāt neizmantojot tehniskos līdzekļus, kas ierobežo piekļuvi šiem darbiem no citām interneta vietnēm, šo autoru būtībā var uzskatīt par tādu, kas ir atļāvis minēto darbu izziņošanu interneta sabiedrībai kopumā”⁵⁵.

67. Vēl ir jāanalizē, vai šī netiešā autortiesību īpašnieka piekrišana patiešām var attiekties uz “interneta sabiedrību kopumā”. Man šķiet, ka ne.

68. Proti, šī pieņēmuma robežas tika norādītas lietā, kurā ir pasludināts spriedums *Renckhoff*⁵⁶. Šajā lietā runa bija nevis par hipersaiti, kas novirza uz aizsargātu darbu, bet par darbu, kas ir ticis lejupielādēts no tīmekļvietnes, kurā tas bija publiskots ar autora atļauju, un ievietots citā tīmekļvietnē bez viņa atļaujas.

69. Ja jaunas sabiedrības kritērijs tiktu piemērots burtiski⁵⁷, šī darbība neietilptu autortiesību īpašnieka ekskluzīvajās tiesībās, jo, tā kā ar minētā īpašnieka atļauju attiecīgais darbs bija pieejams pirmajā tīmekļvietnē (vai jebkurā citā vietnē, kas ne vienmēr ir vietne, no kuras darbs ir ticis nokopēts), tā publiskošana otrajā tīmekļvietnē neattiecās uz jaunu sabiedrību, jo ikviens interneta lietotājs būtu ņemts vērā, veicot pirmo publiskošanu. Tādējādi autortiesību īpašnieks zaudētu kontroli pār sava darba izplatīšanu, kā rezultātā ekskluzīvās tiesības tiktu izsmeltas, kā Tiesa to ir atzinusi savā spriedumā⁵⁸.

70. Līdz ar to Tiesa uzskatīja, ka ir jāierobežo jaunas sabiedrības kritērija tvērums, mainot tās sabiedrības definīciju, kuru, kā tiek uzskatīts, autortiesību īpašnieks ir ņēmis vērā, veicot darba sākotnējo publiskošanu. Tādējādi Tiesa nosprieda, ka šo sabiedrību veido tikai tās tīmekļvietnes lietotāji, kurā ir notikusi šī sākotnējā publiskošana, “nevis tās tīmekļvietnes apmeklētāji, kur attiecīgais darbs tika pēc tam izvietots tiešsaistē bez minētā īpašnieka atļaujas, vai citi tīmekļa lietotāji”⁵⁹.

71. Tādējādi pēc sprieduma *Renckhoff*⁶⁰ juridiskā fikcija, saskaņā ar kuru ikviena aizsargāta darba publiskošana internetā brīvā pieejā attiecas uz visiem (faktiskajiem un potenciālajiem) interneta lietotājiem, vairs nav ilgtspējīga arī hipersaišu kontekstā. Tā ne tikai izraisa tiesību uz izziņošanu sabiedrībai internetā faktisku izsmelšanu, bet arī loģiski nav savienojama ar šo spriedumu.

72. Iedomāsimies, kādas būtu sprieduma *Svensson* u.c.⁶¹ sekas situācijā, kas ir līdzīga situācijai lietā, kurā tika pasludināts minētais spriedums *Renckhoff*. Saskaņā ar pēdējo minēto spriedumu tas, ka no tīmekļvietnes, kurā aizsargāts darbs bijis publiskots ar autortiesību īpašnieka atļauju, tas tiek lejupielādēts un ievietots citā tīmekļvietnē, apdraud minētā īpašnieka tiesības. Tomēr tas, ka otrajā tīmekļvietnē tiek ievietota saite uz šo pašu darbu, kas ir pieejams pirmajā tīmekļvietnē, pat izmantojot *framing* tehniku, un tādējādi darbs parādās tā, it kā tas būtu ievietots otrajā tīmekļvietnē, nebūtu pakļauts autora monopolam un līdz ar to neapdraudētu šo monopolu⁶². Tomēr sākotnējās publiskošanas sabiedrība abos gadījumos būtu viena un tā pati – visi interneta lietotāji!

54 Spriedums, 2014. gada 13. februāris (C-466/12, EU:C:2014:76).

55 Spriedums, 2016. gada 16. novembris, *Soulier* un *Doke* (C-301/15, EU:C:2016:878, 36. punkts). Mans izcēlums.

56 Spriedums, 2018. gada 7. augusts (C-161/17, EU:C:2018:634).

57 Kā turklāt šajā lietā ir apgalvojusi prasītāja pamatlietā (skat. spriedumu, 2018. gada 7. augusts, *Renckhoff*, C-161/17, EU:C:2018:634, 27. punkts).

58 Spriedums, 2018. gada 7. augusts, *Renckhoff* (C-161/17, EU:C:2018:634, 33. punkts).

59 Spriedums, 2018. gada 7. augusts, *Renckhoff* (C-161/17, EU:C:2018:634, 35. punkts). Mans izcēlums.

60 Spriedums, 2018. gada 7. augusts (C-161/17, EU:C:2018:634).

61 Spriedums, 2014. gada 13. februāris (C-466/12, EU:C:2014:76).

62 Saskaņā ar 2014. gada 13. februāra spriedumu *Svensson* u.c. (C-466/12, EU:C:2014:76).

73. Līdz ar to ir jāuzskata, kā Tiesa to ir darījusi spriedumā *Renckhoff*⁶³, ka to sabiedrību, kuru autortiesību īpašnieks ir ņēmis vērā, veicot darba publiskošanu tīmekļvietnē, veido sabiedrība, kas apmeklē minēto vietni. Šāda sabiedrības, kuru autortiesību īpašnieks ir ņēmis vērā, definīcija, manuprāt, tiešām atspoguļo interneta realitāti. Lai gan brīvi pieejamu tīmekļvietni teorētiski var apmeklēt ikviens interneta lietotājs, praktiski potenciālo lietotāju skaits, kas var tai piekļūt, protams, ir vairāk vai mazāk nozīmīgs, bet tas ir aptuveni noteikts. Autortiesību īpašnieks ņem vērā šī potenciālo lietotāju loka apmēru, atļaujot publiskot savu darbu. Tas it īpaši ir svarīgi tad, ja šī publiskošana notiek saskaņā ar licenci, jo varbūtējo potenciālo apmeklētāju skaits var būt nozīmīgs faktors licences cenas noteikšanā.

74. Tomēr ir iespējams piekļūt šai tīmekļvietnei, un tā tas būs pat lielākajā daļā piekļuves gadījumos, izmantojot hipersaiti. Tās vietnes sabiedrība, kurā ir ietverta saite, tādējādi kļūst par saites mērķa vietnes sabiedrību, proti, par sabiedrību, ar kuru minētais autortiesību īpašnieks ir rēķinājies.

75. Rezumējot, Tiesas judikatūra attiecībā uz hipersaitēm vai, vispārīgāk, uz darbu izziņošanu sabiedrībai internetā, manuprāt, ir jāsaprot tādējādi, ka, atļaujot publiskot savu darbu brīvi pieejamā tīmekļa lapā, autortiesību īpašnieks ņem vērā visu sabiedrību, kas var piekļūt šai tīmekļa lapai, tostarp arī, izmantojot hipersaites. Līdz ar to uz šīm saitēm, kas vienlaikus veido izziņošanas darbību, jo tās dod tiešu piekļuvi darbam, principā tiek attiecināta autortiesību īpašnieka atļauja, kas sniegta, veicot sākotnējo publiskošanu, un saistībā ar tām nav vajadzīga papildu atļauja.

Piemērošana darbu iegulšanas tīmekļa lapās no citām tīmekļvietnēm gadījumos

Prejudiciālā jautājuma tvērums

76. Atgādinājumam – ar prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai ar autortiesībām aizsargāta darba, kas ar autortiesību īpašnieka atļauju ir publiskots brīvā pieejā citā tīmekļvietnē, iegulšana tīmekļvietnē, izmantojot *framing* tehniku, ir uzskatāma par šī darba izziņošanu sabiedrībai Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta izpratnē, ja, to veicot, tiek apieti aizsardzības pasākumi pret *framing*, kurus ir veicis vai noteicis minētais īpašnieks attiecībā uz otro tīmekļvietni.

77. Uzreiz ir jāprecizē daži terminoloģijas aspekti. Terminoloģija attiecībā uz internetu nav noteikta ar kartēzistisku skaidrību, un termini *framing*, *inline linking* un *embedding* dažkārt tiek lietoti kā sinonīmi. Turklāt Tiesa savā judikatūrā ir pieņēmusi terminu franču valodā “transclusion” [‘kadrēšana’], kas, šķiet, var apzīmēt visas šīs tehnikas. Lai gan iesniedzējtiesa savā jautājumā atsaucas uz *framing* tehniku, manuprāt, saprātīgi var pieņemt, ka problēma pamatlietā attiecas vai var attiekties uz visiem resursa no citas tīmekļvietnes iegulšanas veidiem tīmekļa lapā.

78. Tomēr tehnikas, kas pieļauj šādu rezultātu, neaprobežojas ar *framing* tehniku, kas ietver ekrāna sadalīšanu vairākās daļās, no kurām katrā var tikt ietverts kādas citas tīmekļvietnes saturs. It īpaši *inline linking* tehnika ļauj iegult tīmekļa lapā elementu, kas visbiežāk ir grafiska vai audiovizuāla datne, no citas tīmekļvietnes⁶⁴. Tādējādi iegultais elements uz ekrāna parādās automātiski un lietotājam nav jāuzklikšķina uz saites. Šis automātisms man šķiet daudz svarīgāks no autortiesību viedokļa nekā *framing* izmantošana vai neizmantošana. Turpinājumā es izklāstīšu sīkāk šo ideju.

79. Pastāv tehnoloģiskie aizsardzības pasākumi pret šiem saišu veidiem. Šie pasākumi it īpaši ietver to, ka aizsargātas tīmekļa lapas *HTML* kodā tiek ieviesti norādījumi, kas traucē saitei funkcionēt, kas neļauj atvērt lapu rāmī (*frame*), pieprasot jaunu logu vai jaunu cilni, vai arī kas vēlamā elementa vietā nosūta citu attēlu, piemēram, brīdinājumu par autortiesībām.

63 Spriedums, 2018. gada 7. augusts (C-161/17, EU:C:2018:634, 35. punkts).

64 Skat. šo secinājumu 9. un 10. punktu.

80. Tātad prejudiciālais jautājums ir jāsaprot kā tāds, kas attiecas uz to, vai Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka darba, kas ar autortiesību īpašnieka atļauju ir publiskots brīvā pieejā tīmekļvietnē, iegulšana citā tīmekļvietnē ar hipersaišu palīdzību tādējādi, lai darbs parādītos otrajā tīmekļvietnē tā, it kā tas būtu šīs otrās vietnes neatņemama sastāvdaļa, ir izziņošana sabiedrībai šīs tiesību normas izpratnē, ja ar šo iegulšanu tiek apieti aizsardzības pasākumi pret šādu darba izmantošanu.

Saites, uz kurām var uzklikšķināt

81. Kā esmu atgādinājis, saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tas, ka tiek ievietota hipersaite, kura novirza uz darbu, kas ir aizsargāts ar autortiesībām un publiskots brīvā pieejā citā tīmekļvietnē ar autortiesību īpašnieka piekrišanu, ir šī darba izziņošana Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta izpratnē.

82. Šī iemesla dēļ es nepiekrītu SPK analīzei, saskaņā ar kuru no Tiesas judikatūras izrietot, ka hipersaites, kas aizved pie aizsargātiem darbiem, tostarp tās, kurās ir izmantota *framing* tehnika vai līdzīgas tehnikas, ir ārpus autortiesību īpašnieku ekskluzīvajām tiesībām, un līdz ar to nekad nenotiekot izziņošana sabiedrībai, lai gan, iespējams, šie īpašnieki piemēro aizsardzības pasākumus pret saišu šādu izmantošanu.

83. Proti, no Tiesas judikatūras izriet, ka hipersaites ievietošana tiešām ir nozīmīga darbība no autortiesību viedokļa, jo tā nodrošina tiešu piekļuvi darbam. Tomēr attiecībā uz šo darbību nav piešķirama autortiesību īpašnieka papildu atļauja, jo, tā kā šī darbība attiecas uz sabiedrību, kuru tas jau ir ņēmis vērā, veicot sākotnējo publiskošanu, uz to attiecas atļauja, kuru minētais īpašnieks ir devis, veicot sākotnējo izziņošanu.

84. Attiecībā uz tās sabiedrības definīciju, kuru minētais īpašnieks ir ņēmis vērā, visas atbilstošās Tiesas judikatūras gaismā es ierosinu uzskatīt, ka to veido tīmekļvietnes, kurā ir notikusi sākotnējā publiskošana, sabiedrība, ietverot tās potenciālo sabiedrību⁶⁵.

85. Šī sabiedrība var piekļūt minētajai vietnei dažādos veidos, it īpaši ar hipersaišu palīdzību. Šis konstatējums nerada problēmu attiecībā uz vienkāršajām saitēm, kuras novirza uz vietnes mājaslapu. Manuprāt, tas pats attiecas uz dziļajām saitēm, kuras novirza uz konkrētām lapām vietnē. Faktiski neviens nevar paļauties uz to, ka viņa darbs vienmēr tiks lasīts vai aplūkots, sākot ar titullapu vai vispārējas atvēršanas lapu. Turklāt tā ir ne tik daudz problēma saistībā ar piekļuvi pašiem darbiem, bet problēma saistībā ar apstākļiem, kādos norisinās šī piekļuve, piemēram, reklāmas, kas, iespējams, ir saistīta ar šo darbu un kas sniedz ienākumus autortiesību īpašniekam, nepublicēšana. Tomēr tam nebūtu jānosaka minētā īpašnieka ekskluzīvo tiesību apjoms.

86. Sarežģītāki jautājumi rodas par *framing* tehnikas, it īpaši *inline frame*, izmantošanu. Proti, šajā gadījumā ir grūti noteikt, vai sabiedrība, kura šādā veidā piekļūst tīmekļvietnei no citas vietnes, ir jāuzskata par tādu, ko ir ņēmis vērā autortiesību īpašnieks, veicot darba sākotnējo publiskošanu pirmajā tīmekļvietnē.

87. Manuprāt, ir diezgan skaidrs, ka atbildei ir jābūt apstiprinošai, ja *framing* priekšmets ir tīmekļvietne kopumā vai šīs vietnes vesela lapa. Ir taisnība, ka šāda citas personas tīmekļvietnes izmantošana var būt ļaunprātīga izmantošana un radīt noteiktas problēmas no autora personisko tiesību, preču zīmju tiesību un godīgas konkurences viedokļa. Tomēr no piekļuves darbam viedokļa un tādējādi no tiesību uz izziņošanu sabiedrībai viedokļa šī situācija nav diametrāli pretēja klasisko saišu situācijai. Lietotāji tiešām piekļūst saites mērķa tīmekļvietnei, un, lai gan darbs parādās tās lapas iekšienē, kurā ir saite, viņi veido šīs vietnes sabiedrību, proti, sabiedrību, kuru autortiesību īpašnieks ir ņēmis vērā, publiskojot darbu minētajā vietnē.

⁶⁵ Skat. šo secinājumu 73. punktu.

88. Tādu saišu gadījums, kuras novirza uz specifiskiem tīmekļa lapas elementiem (piemēram, attēliem vai audiovizuālām datnēm), ir problemātiskāks it īpaši tad, ja elements parādās kā citas vietnes neatņemama sastāvdaļa, izmantojot *framing* vai *inline frame* tehniku. Tomēr arī šajā situācijā, uzklikšķinot uz saites, lietotājs izveido savienojumu ar piesaistītā elementa sākotnējo vietni, tādējādi izraisot šī elementa pārsūtīšanu. Tātad šis lietotājs ir jāuzskata par daļu no šīs tīmekļvietnes sabiedrības, t.i., sabiedrības, kuru autortiesību īpašnieks ir ņēmis vērā tad, kad viņš atļāva publikot savu darbu minētajā vietnē.

89. Turklāt nepieciešamība aktivizēt saiti norāda lietotājam, ka viņš piekļūst saturam, kas nav tīmekļa lapas, kurā ir šī saite, neatņemama sastāvdaļa. Lai gan šī satura autorība lielākā vai mazākā mērā var tikt aplēpta, lietotājam, kurš ir pienācīgi informēts par interneta darbības kārtību, ir jārēķinās ar to, ka šīs saites mērķa saturs varētu nākt no cita avota, nevis no tīmekļa lapas, kuru viņš aplūko. Tādējādi autortiesību īpašnieks var atsaukties uz personiskajām tiesībām vai pat attiecīgā gadījumā uz tiesībām, kuras ir saistītas ar citām intelektuālā īpašuma jomām, piemēram, preču zīmju tiesībām, lai cīnītos pret iespējamu ļaunprātīgu izmantošanu⁶⁶.

90. Turklāt man šķiet, ka šeit ir grūti novilkt skaidru robežliniju, jo situācijas var būt ļoti dažādas: tādu tīmekļvietņu vai tīmekļa lapu *framing*, kuru vienīgo nozīmīgo saturu veido aizsargāti darbi vai kuras pašas ir šādi darbi, dziļās saites uz aizsargātiem tiesību objektiem, kuri atveras atsevišķā pārlūkprogrammas logā ar norādi vai bez norādes uz sākotnējās vietnes adresi, vienkāršās saites uz vietnēm, kuru mājaslapa vai pati vietne veido aizsargātus darbus, utt. Analizējot dažādās situācijas, būtu jāveic faktu vērtējumi katrā atsevišķā gadījumā, kuru iznākums ir neviennozīmīgs. Taču to personu loks, kuras var piekļūt viņa darbam un kuras, kā tiek uzskatīts, autortiesību īpašnieks ir ņēmis vērā, to publikojot, nevar būt atkarīgs no šādiem faktu vērtējumiem⁶⁷.

91. Tādēļ es uzskatu, ka tādu ar autortiesībām aizsargātu darbu gadījumā, kuri ir publiskoti brīvā pieejā internetā ar autortiesību īpašnieka atļauju, sabiedrība, kas piekļūst šādiem darbiem ar saitēm, uz kurām var uzklikšķināt un kurās ir izmantota *framing* tehnika, ieskaitot *inline frame* tehniku, ir jāuzskata par tādu, kas veido daļu no sabiedrības, kuru šis īpašnieks ir ņēmis vērā, sākotnēji publikojot šos darbus⁶⁸. Protams, šis vērtējums nav piemērojams gadījumos, kuros ar šīm saitēm tiek apieti piekļūvi ierobežojošie pasākumi, vai gadījumā, kad saites novirza uz darbiem, kuri ir publiskoti bez autortiesību īpašnieka atļaujas; šajos gadījumos ir piemērojami attiecīgi spriedumos *Svensson* u.c.⁶⁹ un *GS Media*⁷⁰ izstrādātie risinājumi.

Iegulšana (“embedding”)

92. Tagad es analizēšu situāciju, kurā ar autortiesībām aizsargāti darbi, kuri ir ietverti citās tīmekļvietnēs, tiek iegulti tīmekļa lapā tādā veidā, ka tie, atverot šo lapu, tajā parādās automātiski, bez nekādas lietotāja papildu darbības (*inline links*). Šo tehniku es kvalificēšu kā “automātiskās saites”. Automātisko saišu situācija, manuprāt, vairākos aspektos atšķiras no to saišu, uz kurām var uzklikšķināt, tostarp to, kurās ir izmantota *framing* tehnika, situācijas⁷¹.

66 Tādu kā, piemēram, autorības piesavināšanās.

67 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 16. novembris, *Soulier un Dove* (C-301/15, EU:C:2016:878, 38. punkts).

68 Man vēl ir jāprecizē – tas, ka saite tiek aktivizēta ar “klikšķi”, ir jānošķir no darbībām, kuras lietotājam ir jāveic internetā citiem mērķiem, piemēram, lai iedarbinātu videoierakstu vai skaņas ierakstu, un saistībā ar kurām arī ir jāuzklikšķina. Šīm darbībām nav nozīmes no tiesību uz izziņošanu sabiedrībai viedokļa, jo tās notiek *pēc tam*, kad lietotājs ir piekļuvis darbam.

69 Spriedums, 2014. gada 13. februāris (C-466/12, EU:C:2014:76).

70 Spriedums, 2016. gada 8. septembris (C-160/15, EU:C:2016:644).

71 Pieņemums, ka visas šīs saišu kategorijas nevar tikt aplūkotas vienādi tikai to līdzīgā darbības tehniskā veida dēļ, arī ir izvirzīts gan Amerikas Savienoto Valstu judikatūrā, gan doktrīnā. Attiecībā uz turpmākajām rindkopām lielā mērā ir jāpateicas Ginsberg, J.C., un Budiardjo, L.A., “Embedding Content or Interring Copyright: Does the Internet Need the “Server Rule”?”, *Columbia Journal of Law & the Arts*, Nr. 42/2019, 417. lpp., lai gan šie autori gan *inline linking* tehniku, gan *framing* tehniku piedāvā uzskatīt par tādām, uz kurām attiecas autoru ekskluzīvās tiesības.

– Automātiskās saites kā izziņošana sabiedrībai

93. Automātiskā saite liek parādīties resursam kā elementam, kas ir tīmekļa lapas, kurā ir ietverta šī saite, neatņemama sastāvdaļa. Tādējādi lietotājam nav nekādas atšķirības starp attēlu, kas iegults tīmekļa lapā no tā paša servera, un attēlu, ka iegults no citas tīmekļvietnes. Ja lietā, kurā tika pasludināts spriedums *Renckhoff*⁷², tās vietnes īpašnieks, kurā bija notikusi sekundārā izziņošana, būtu ievietojis automātisko saiti uz attiecīgo attēlu tā vietā, lai to reproducētu un izvietotu tiešsaistē no sava servera, rezultāts attiecībā uz sabiedrību būtu bijis identisks. Atšķiras tikai darbības veids “aizkulisēs”.

94. Tādējādi automātiskās saites ļauj izmantot citas personas darbu internetā bez atļaujas, būtībā tāpat kā reproducēšana un autonoma publiskošana. Vienlaicīgi hipersaites tehnoloģijas izmantošanas aizsegs piešķir šai praksei šķietamu likumību, jo darbs tiek izvietots tiešsaistē, tehniski runājot, tikai no servera, kurā glabājas sākotnējā vietne⁷³.

95. Tomēr automātiskās saites gadījumā sabiedrību, kas izmanto darbu, nekādā gadījumā nevar uzskatīt par tādu, kas veido šī darba sākotnējās vietnes sabiedrību. Proti, sabiedrībai vairs nav nekādas saistības ar sākotnējo vietni, jo viss notiek saitē ietvertajā vietnē. Tātad tieši pēdējās minētās vietnes sabiedrība izmanto darbu. Manuprāt, nevar prezumēt, ka autortiesību īpašnieks ir ņēmis vērā šo sabiedrību, dodot atļauju sākotnējai publiskošanai, izņemot gadījumu, ja atgriežamies pie sabiedrības veidojuma, kurš ietver visus interneta lietotājus⁷⁴, kas ir pretrunā spriedumam *Renckhoff*⁷⁵. Tā kā automātiskās saites rezultāts ir tāds pats kā autonomi publiskotas reprodukcijas rezultāts, nav iemesla tās aplūkot atšķirīgi. Šāda atšķirīga attieksme atņemtu lietderīgo iedarbību gan judikatūrai, kas noteikta spriedumā *Renckhoff*, gan autora ekskluzīvajām tiesībām, kurām ir preventīvs raksturs, ja būtu iespējams tā vietā, lai reproducētu darbu un izvietotu to tiešsaistē, to vienkārši iegult savā tīmekļvietnē, izmantojot automātisko saiti⁷⁶.

96. Tas tā ir vēl jo vairāk tādēļ, ka automātiskās saites situācija atšķiras no saites, uz kuras var uzklikšķināt, situācijas arī no Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punktā reglamentēto tiesību uz izziņošanu sabiedrībai koncepcijas viedokļa.

97. Atgādinājumam – šīs ekskluzīvās tiesības ietver darba publiskošanu tā, lai ikviens sabiedrības loceklis tam varētu piekļūt no paša izvēlētas vietas paša izvēlētā laikā. Tieši tāds ir izziņošanas sabiedrībai ierastais veids globālajā tīmeklī. Tādējādi darbs tiek publiskots tīmekļvietnē, un lietotāji uzsāk tā pārsūtīšanu tad, kad viņi piekļūst šai vietnei. Saišu, uz kurām var uzklikšķināt, gadījumā šī pārsūtīšana tiek uzsākta ar to, ka tiek aktivizēta saite, tātad ar lietotāja darbību.

98. Automātiskās saites gadījumā pārsūtīšana no darba sākotnējās vietnes tiek uzsākta ar automatismu, kas ir ietverts vietnes, kurā ir saite, HTML kodā. Tātad šī vietne ir izziņošanas pamatā. Tādējādi tās īpašniekam ir izšķiroša loma darba, uz kuru attiecas saite, izziņošanā sabiedrībai, ko nav ņēmis vērā autortiesību īpašnieks, veicot sākotnējo publiskošanu, proti, viņa paša tīmekļvietnes sabiedrībai⁷⁷. Tādējādi viņš veic papildu izziņošanas darbību (pārsūtīšanas darbību), kas ir neatkarīga gan no darba publiskošanas, kas ir notikusi sākotnējā vietnē, gan no darbības, ar kuru tiek sniegta tieša piekļuve šim darbam un kuru veido tas, ka tiek ievietota saite. Attiecībā uz šo papildu darbību ir vajadzīga attiecīgā darba autortiesību īpašnieka atļauja.

72 Spriedums, 2018. gada 7. augusts (C-161/17, EU:C:2018:634).

73 Es neaplūkošu citas automātisko saišu nelabvēlīgās sekas, kuras neietilpst autora mantisko tiesību jomā, piemēram, personisko tiesību aizskārumu, reklāmas ieņēmumu saistībā ar darba izmantošanu zaudēšanu, negodīgu konkurenci vai arī parādību “joslas platuma zādzība” (saites mērķa tīmekļvietnes servera joslas platuma izmantošana par labu vietnei, kurā ir ietverta saite).

74 Skat. šo secinājumu 68.–72. punktu.

75 Spriedums, 2018. gada 7. augusts (C-161/17, EU:C:2018:634).

76 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 7. augusts, *Renckhoff* (C-161/17, EU:C:2018:634, 30. punkts).

77 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 7. augusts, *Renckhoff* (C-161/17, EU:C:2018:634, 45. un 46. punkts).

99. Ir taisnība, ka automātiskās saites gadījumā – atšķirībā no situācijas lietā, kurā tika pasludināts spriedums *Renckhoff*, – autortiesību īpašnieks principā saglabā galīgo kontroli pār darba izziņošanu, jo viņš var izņemt šo darbu no sākotnējās vietnes, kurā tas ir ticis izziņots, tādējādi padarot par novecojušu jebkuru uz to vērstu saiti⁷⁸.

100. Tomēr, pirmkārt, kā pamatoti uzsver Francijas valdība, tādas alternatīvas izvirzīšana, kas liek autortiesību īpašniekam izlemt, vai paciest darba neatļautu izmantošanu, ko veic cita persona, vai pašam atsaukt tā izmantošanu, būtu pretrunā jebkurai autortiesību idejai. Autortiesību mērķis ir ļaut īpašniekam brīvi izvēlēties veidu, kā izmantot darbu, un gūt no tā ienākumus, un šī izmantošana nedrīkstētu izraisīt neatļautu konkrētā darba vēlāku izmantošanu.

101. Otrkārt, autortiesību īpašnieks ne vienmēr var izņemt darbu no tīmekļvietnes, jo uz tā izmantošanu var attiekties licences līgums⁷⁹. Tādējādi šim īpašniekam būtu pienākums atsaukt savu piekrišanu attiecībā uz darba izmantošanu ar visām no tā izrietošajām tiesiskajām un finansiālajām sekām.

102. Visbeidzot, treškārt, autortiesību īpašnieka kontroles zaudēšana pār savu darbu nekādi nav nosacījums, lai pastāvētu darbība, uz kuru attiecas īpašnieka monopols, tātad – arī šī monopola apdraudējums, ja šī darbība tiek veikta bez viņa atļaujas. Konkrētāk, izziņošanas sabiedrībai gadījumā sekundārā izziņošana var būt šāda darbība, kas vienlaikus ir atkarīga no sākotnējās izziņošanas, kuru ir veicis autortiesību īpašnieks vai kura ir veikta ar viņa atļauju⁸⁰.

103. Šī teorētiskā kontrole, ko īsteno autortiesību īpašnieks saistībā ar darba sākotnējo publiskošanu, tādējādi, manuprāt, nevar noteikt vērtējumu no autortiesību viedokļa attiecībā uz vēlāku šī darba izmantošanu automātiskās saites veidā.

104. Tas pats attiecas uz faktu, ka automātisko saiti ir relatīvi viegli padarīt neizmantojamu, mainot konkrētā darba *URL*, piemēram, mainot datnes, kurā ir ietverts darbs, nosaukumu. Pirmkārt, darba sākotnējā publiskošana ne vienmēr ir autortiesību īpašnieka pārziņā, it īpaši, ja tā ir notikusi licenciāta tīmekļvietnē. Tātad viņš ne vienmēr var brīvi mainīt darba adresi, tāpat kā viņš nevar to izņemt no tīmekļvietnes. Otrkārt, šis pasākums ir iespējams vienīgi tad, ja ir atklāta darba izmantošana automātiskās saites veidā, lai gan autora ekskluzīvajām tiesībām ir preventīvs raksturs, kā to uzsver Tiesa savā judikatūrā⁸¹.

105. Šo iemeslu dēļ, manuprāt, ir jānošķir saites “uz kurām var uzklikšķināt” un uz kurām ir atsauce Tiesas judikatūrā, no automātiskajām saitēm, kuras automātiski liek parādīties resursam, uz ko aizved saite, tīmekļa lapā, kurā ir ietverta šī saite, un lietotājam nav jāveic nekāda darbība. Proti, ja automātiskās saites attiecas uz darbiem, kuri ir aizsargāti ar autortiesībām, gan no tehniskā viedokļa, gan no funkcionālā viedokļa notiek darba izziņošana, kas ir vērsta uz sabiedrību, kuru autortiesību īpašnieks nav ņēmis vērā, veicot tā sākotnējo publiskošanu, proti, tādas citas tīmekļvietnes sabiedrību, kas nav tā, kurā ir notikusi šī sākotnējā publiskošana.

78 Spriedums, 2018. gada 7. augusts, *Renckhoff* (C-161/17, EU:C:2018:634, 30. un 44. punkts).

79 Lietā, kurā tika pasludināts 2018. gada 7. augusta spriedums *Renckhoff* (C-161/17, EU:C:2018:634), darbs tika reproducēts no vietnes, kura pieder nevis autortiesību īpašniekam, bet licenciātam.

80 Piemēram, televīzijas signāla retranslācija viesnīcas istabās, skat. spriedumu, 2006. gada 7. decembris (C-306/05, EU:C:2006:764).

81 Spriedums, 2018. gada 7. augusts, *Renckhoff* (C-161/17, EU:C:2018:634, 29. punkts).

– Autortiesību īpašnieku situācija

106. Šāda interpretācija sniegtu autortiesību īpašniekiem tiesiskus aizsardzības instrumentus pret neatļautu viņu darbu izmantošanu internetā. Tādējādi tas nostiprinātu viņu pozīciju sarunās, lai piešķirtu šo darbu izmantošanas licences. Proti, kurš gan piekristu maksāt pieņemamu cenu par darba izmantošanu internetā, ja būtu iespējams un pavisam likumīgi bez maksas ievietot automātisko saiti uz autora tīmekļvietni vai jebkuru citu vietni, kurā konkrētais darbs ir publiskots?

107. Šis risinājums ļautu arī nodrošināt nepieciešamo elastību gadījumos, kad autortiesību īpašnieki vēlētos atļaut automātiskās saites uz saviem darbiem. Proti, daži autori publicē savus darbus internetā, lai pēc iespējas vairāk tos izplatītu, nevēloties no tā gūt tiešus ienākumus. Tādējādi šie autori sava darba publiskošanu internetā varētu papildināt ar licenci, kurā ir konkretizēti atļautie izmantošanas veidi (piemēram, komerciāla vai nekomerciāla izmantošana) un šis izmantošanas nosacījumi (piemēram, autora uzvārda norāde), tāpat kā tas ir licenču sistēmas “Creative Commons” gadījumā⁸². Satura koplietošanas platformās internetā jau tiek regulēts šis jautājums to politikā attiecībā uz satura, kuru ir lejupielādējuši lietotāji, atkārtotu izmantošanu, atstājot pēdējiem minētajiem lielāku vai mazāku brīvību šajā ziņā⁸³. Lai gan dažkārt izraisās polemika par to, vai šīs licences attiecas uz automātiskajām saitēm vai *framing* tehniku, tās pamatā ir nenoteiktība, kas aptver šo tehniku statusu no autortiesību viedokļa. Tiklīdz šī nenoteiktība tiks novērsta, platformas varēs pielāgot to atbilstīgos izmantošanas nosacījumus⁸⁴.

108. Turklāt dažas automātiskās saites uz darbiem, kuri ir publiskoti internetā, bez šaubām, varētu ietilpt kādā no tiesību uz izziņošanu sabiedrībai izņēmumiem, kuri paredzēti Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punktā. Šeit es konkrēti domāju izņēmumus attiecībā uz citātiem, kā arī karikatūrām, parodijām vai stilizācijām (attiecīgi Direktīvas 2001/29 5. panta 3. punkta d) un k) apakšpunkts), kuri varētu attiekties uz lielu internetā ierastās prakses daļu. Šiem izmantošanas gadījumiem, protams, būtu jāatbilst minēto izņēmumu piemērošanas nosacījumiem.

– Rīkojums “BestWater International”

109. Visbeidzot, var šķist, ka iepriekš piedāvātā interpretācija nav pilnībā saderīga ar rīkojumā *BestWater International*⁸⁵ rasto risinājumu. Tomēr saistībā ar šo rīkojumu man ir jāizsaka šādas piezīmes.

110. Minētais rīkojums ir balstīts uz apgalvojumu, kas ir ietverts spriedumā *Svensson u.c.*, saskaņā ar kuru konstatējumu, ka saite, uz kuras var uzklikšķināt, nav uzskatāma par darba izziņošanu jaunai sabiedrībai, “nevarētu apšaubīt tas, ja iesniedzējtiesai pamatlietā turklāt būtu jāsecina [...], ka tad, *kad interneta lietotāji uzklikšķina uz attiecīgās saites*, raksts atveras, radot iespaidu, ka tas notiek lapā, kurā atrodas šī saite, kaut gan šis autora darbs īstenībā tiek paņemts no citas interneta vietnes”⁸⁶. Rīkojumā *BestWater International* šī situācija “būtībā” tika pielīdzināta *inline link* situācijai⁸⁷.

82 *Creative Commons* licences ir tādu licenču kopums, kuras reglamentē darbu atkārtotas izmantošanas un izplatīšanas nosacījumus it īpaši internetā un kuras ir izstrādājuši bezpeļņas tāda paša nosaukuma organizācija, kas ir dibināta Amerikas Savienotajās Valstīs. Šajā sistēmā ir paredzētas dažādas licences atkarībā no trim kritērijiem, kurus darba autors brīvi var kombinēt, to publicējot: komerciāla vai nekomerciāla izmantošana, oriģināldarba maināmais vai nemaināmais raksturs un iespējams nosacījums par darba atvasinātu izplatīšanu saskaņā ar to pašu licenci. To zīmju sistēma, kuras ir iekļautas darbos ar *HTML* kodu palīdzību, ļauj informēt sabiedrību par piemērojamo licenci.

83 Piemēram, *YouTube* pakalpojuma izmantošanas nosacījumos ir noteikts: “Jūs piešķirat [...] katram pakalpojuma lietotājam neekskluzīvu un bezmaksas vispasaules licenci, kura ļauj piekļūt Jūsu saturam ar pakalpojuma starpniecību un izmantot šo saturu (tostarp tiesības to reproducēt, izplatīt, pārveidot, parādīt vai izpildīt), kā tas ir atļauts saskaņā ar pakalpojuma funkcijām.”

84 Šāda polemika nesen ir izraisījusies attiecībā uz citu satura koplietošanas platformu – *Instagram*: <https://arstechnica.com/tech-policy/2020/06/instagram-just-threw-users-of-its-embedding-api-under-the-bus>.

85 Rīkojums, 2014. gada 21. oktobris (C-348/13, nav publicēts EU:C:2014:2315).

86 Spriedums, 2014. gada 13. februāris, *Svensson u.c.* (C-466/12, EU:C:2014:76, 29. punkts). Mans izcēlums.

87 Rīkojums, 2014. gada 21. oktobris, *BestWater International* (C-348/13, nav publicēts, EU:C:2014:2315, 17. punkts).

111. Tomēr, kā esmu izklāstījis šo secinājumu 93.–105. punktā, pastāv būtiska atšķirība starp resursa iegulšanu, izmantojot *inline linking* veida tehniku, un saitēm, uz kurām var uzklikšķināt, pat ja tajās ir izmantota *framing* tehnika. Tomēr spriedums *Svensson* u.c.⁸⁸ attiecas tikai uz saitēm, uz kurām var uzklikšķināt. Tādējādi šis spriedums pamatoti nevarēja būt pamats rīkojumam, kas attiecas uz *inline linking*. Turklāt šķiet, ka pamatlieta šajā lietā attiecās uz saiti, uz kuru var uzklikšķināt. Rīkojuma *BestWater International* rezolutīvajā daļā ir minēta nevis *inline linking* tehnika, bet gan vienīgi *framing* tehnika⁸⁹.

112. Turklāt iesniedzējtiesa, formulējot jautājumu lietā, kurā tika pieņemts rīkojums *BestWater International*⁹⁰, nebija ņēmusi vērā dažus faktiskus apstākļus, un pēc tam tie netika ņemti vērā šajā rīkojumā; šiem apstākļiem, ja tie būtu tikuši ņemti vērā, būtu bijis jāizraisa atšķirīga risinājuma pieņemšana šajā lietā. Pirmkārt, šī lieta attiecās uz audiovizuāla darba, kas izvietots tiešsaistē *YouTube* platformā, iegulšanu tīmekļvietnē. Taču, kā esmu minējis⁹¹, šīs platformas izmantošanas nosacījumos ir iekļauta tieša licence attiecībā uz saturu, kas ir izvietots tiešsaistē šajā platformā, izmantošanu, ko veic trešās personas. Cik man zināms, tas tā bija jau konkrētās pamatlietas faktu rašanās laikā. Otrkārt, konkrētais darbs bija publicēts minētajā platformā bez autortiesību īpašnieka atļaujas⁹². Tātad ir iespējams, ka lietu būtu bijis jāizspriež saskaņā ar principiem, kurus vēlāk ir izstrādājusi Tiesa savā spriedumā *GS Media*⁹³.

113. Tādēļ es uzskatu, ka rīkojums *BestWater International*⁹⁴ nav jāuzskata par saistošu precedentu attiecībā uz automātisko saišu vērtējumu Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punktā paredzēto tiesību uz izziņošanu sabiedrībai gaismā.

– *Līdzsvars starp dažādajām iesaistītajām interesēm*

114. Atšķirīga attieksme, ko es piedāvāju piemērot, pirmkārt, attiecībā uz saitēm, uz kurām var uzklikšķināt un kurās ir izmantota *framing* tehnika, un, otrkārt, attiecībā uz automātiskajām saitēm, kā es tās esmu definējis iepriekš, var nešķist acīmredzami pamatota. Proti, pēc tam, kad lietotājs ir uzklikšķinājis uz saites, šo abu tehniku rezultāts, pēc tā uzskata, ir līdzīgs – saites objekts parādās kā tīmekļa lapas, kurā ir ietverta saite, neatņemama sastāvdaļa. Tādējādi pamatoti varētu jautāt, vai saites, uz kurām var uzklikšķināt un kurās ir izmantota *framing* tehnika, tāpat kā automātiskās saites, nebūtu jāuzskata par izziņošanu sabiedrībai, ja tās ir vērstas uz darbiem, kuri ir aizsargāti ar autortiesībām.

115. Tomēr, neņemot vērā šo divu saišu veidu tehniskās un funkcionālās atšķirības, kuras ir aprakstītas šo secinājumu 93.–98. punktā, man šķiet, ka šis nošķirums labāk ļauj īstenot vienu no Direktīvas 2001/29 mērķiem, kas ir – nodrošināt taisnīgu līdzsvaru starp autortiesību īpašnieku interesēm un lietotāju interesēm⁹⁵. Proti, lietotājam bieži vien būs grūti skaidri zināt, vai objekts, uz kuru viņš ir ievietojis saiti savā tīmekļa lapā, ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Pat vienkārša saite nav pasargāta no visiem riskiem, jo tīmekļvietnes mājaslapa vai visa šī vietne var būt šāds darbs. Šo grūtību dēļ, manuprāt, nesamērīgi – salīdzinājumā ar autortiesību īpašnieku likumīgajām interesēm – tiktu vājināta interneta lietotāju vēlme izmantot *framing* tehniku, kas tomēr ir izplatīta internetā un tiešām ir noderīga tā darbībai un daudzo tīmekļvietņu pievilcībai.

88 Spriedums, 2014. gada 13. februāris (C-466/12, EU:C:2014:76).

89 Rīkojums, 2014. gada 21. oktobris, *BestWater International* (C-348/13, nav publicēts, EU:C:2014:2315, 5. punkts un rezolutīvā daļa).

90 Rīkojums, 2014. gada 21. oktobris (C-348/13, nav publicēts, EU:C:2014:2315).

91 Skat. šo secinājumu 83. zemsvītras piezīmi.

92 Rīkojums, 2014. gada 21. oktobris, *BestWater International* (C-348/13, nav publicēts, EU:C:2014:2315, 4. punkts, pēdējais teikums).

93 Spriedums, 2016. gada 8. septembris (C-160/15, EU:C:2016:644).

94 Rīkojums, 2014. gada 21. oktobris (C-348/13, nav publicēts, EU:C:2014:2315).

95 Direktīvas 2001/29 31. apsvērumš.

116. Savukārt ir jānorāda, pirmkārt, ka saišu, uz kurām var uzklikšķināt, un automātisko saišu nošķirums ikvienam interneta lietotājam ir viegli uztverams un tam nevajadzētu radīt nekādu nenoteiktību. Turklāt automātiskās saites reti tiek izmantotas, lai iegultu veselas tīmekļa lapas vai pat tīmekļvietnes. Šī tehnika parasti tiek izmantota, lai iegultu grafiskas un audiovizuālas datus.

117. Otrkārt, Tiesa ir uzsvērusi, ka hipersaites veicina raitu interneta darbību, ļaujot notikt informācijas apmaiņai šajā tīklā⁹⁶, un tā, bez šaubām, ir taisnība attiecībā uz saitēm, uz kurām var uzklikšķināt⁹⁷. Tomēr es nedomāju, ka to pašu argumentu varētu izteikt attiecībā uz automātiskajām saitēm. Gluži pretēji, šīs saites “uzsūc” globālajā tīklā ievietoto saturu, atbrīvojot lietotājus no “sērfošanas” starp dažādām tīmekļvietnēm. Tādējādi tās veicina globālā tīmekļa monopolizāciju un informācijas koncentrāciju attiecībā uz ierobežota skaita pakalpojumiem, kuri dominē tirgū un kuri pieder vēl ierobežotākam sabiedrību skaitam.

118. Tādēļ man šķiet, ka līdzsvars starp dažādajām iesaistītajām interesēm pamato atšķirīgo attieksmi pret saitēm, uz kurām var uzklikšķināt, tostarp tām, kurās ir izmantota *framing* tehnika, un automātiskajām saitēm. Var pieļaut, ka autortiesību īpašnieki ir ņēmuši vērā pirmās saites, atļaujot publiskot internetā savus darbus, tomēr no viņiem nevar pieprasīt, lai viņi neiebilstu pret otrajām minētajām saitēm.

119. Tātad es iesaku nospriest, ka Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka par izziņošanu sabiedrībai šīs tiesību normas izpratnē ir uzskatāms tas, ka ar autortiesībām aizsargāti darbi, kuri ar autortiesību īpašnieka atļauju ir publiskoti brīvā pieejā citās tīmekļvietnēs, tiek iegulti tīmekļa lapā tādā veidā, ka šie darbi pēc šīs lapas atvēršanas tajā parādās automātiski, bez nekādas lietotāja papildu darbības.

120. Šis apsvēruma ir piemērojams neatkarīgi no tā, vai darbs, iespējams, ir iegults sīktēla (*thumbnail*) formā vai – kā tas ir pamatlietā – iegulšanas avots ir oriģināldarba miniatūra. Proti, izmēra maiņai nav nekādas nozīmes, izvērtējot, vai pastāv izziņošana sabiedrībai, ja darba oriģinālie elementi ir uztverami⁹⁸. Turklāt attēla izmērs tīmekļa lapā ir relatīvs, jo tas ir atkarīgs no attēla izšķirtspējas un tā ekrāna lieluma, kurā tas ir attēlots. Parādīšanas lielums tiek pielāgots ne tikai tīmekļa lapas dizainam, bet parasti arī tās ierīces ekrāna lielumam, kurā šī lapa tiek atvērta. Savukārt attēli reti tiek parādīti to reālajā izmērā, jo bieži attiecībā uz modernām datnēm tas pārsniedz datora standarta ekrāna lielumu. Tādēļ būtu grūti noteikt, kurš ir attēla miniatūrs attēlojums, sīktēls vai tā “normālais” izmērs.

Aizsardzības pasākumi

121. Interpretācija, kuru es ierosinu sniegt par automātiskajām saitēm, tomēr pilnībā neatbild uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu. Tas, ka automātiskās saites tiek uzskatītas par izziņošanas sabiedrībai darbībām, neatrisina prejudiciālajā jautājumā izvirzīto problēmu par to, vai *framing* tehnikas izmantošana saišu, uz kurām var uzklikšķināt, gadījumā arī nav jāuzskata par izziņošanu sabiedrībai, ja ar šīm saitēm tiek apieti tehnoloģiskie aizsardzības pasākumi pret *framing*.

122. VG *Bild-Kunst*, Francijas valdība, kā arī Komisija uzskata, ka uz šo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši. Tāda ir arī iesniedzējtiesas nostāja.

⁹⁶ Spriedums, 2018. gada 7. augusts, *Renckhoff* (C-161/17, EU:C:2018:634, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁹⁷ Skat. šo secinājumu 5. punktu.

⁹⁸ Savukārt tik maza izmēra sīktēla iegulšana, ka attiecīgā darba oriģinālie elementi nebūtu uztverami, piemēram, lai atzīmētu saites, uz kuras var uzklikšķināt, atrašanās vietu, nebūtu uzskatāma par šī darba izziņošanu sabiedrībai.

123. Jāatzīst, ka šis risinājums pirmajā acumirkli šķiet pārliecinošs. Tā priekšrocība noteikti ir skaidrība. Kā norāda Francijas valdība, tehnoloģisko aizsardzības pasākumu izmantošana skaidri norādot uz autortiesību īpašnieka vēlmi neļaut sabiedrībai piekļūt viņa darbam ar hipersaites, kurās ir izmantota *framing* tehnika, palīdzību. Ar šo vēlmes izpausmi skaidri tiek norobežots to personu loks, kuras ir ņēmis vērā minētais īpašnieks, veicot darba sākotnējo publiskošanu.

124. Tomēr es domāju, ka šāda interpretācija atduras pret vairākiem būtiskiem argumentiem.

125. Pirmkārt, daudzās situācijās, kurās notiek aizsargātu darbu publiskošana internetā (vai, precīzāk, globālajā tīmeklī), autortiesību īpašnieks nevar lemt par tehnoloģisko aizsardzības pasākumu izmantošanu. Tā tas it īpaši ir tādu darbu gadījumā, kuri tiek izvietoti tiešsaistē saskaņā ar licenci, proti, kurus izvieto nevis pats autortiesību īpašnieks, bet trešā persona ar viņa atļauju⁹⁹. Tāpat tas ir attiecībā uz darbiem, kas ir izvietoti tiešsaistē dažādās koplietošanas platformās, kuru lietotāji nekontrolē ne satura aizsardzības politiku, ne tehnoloģisko pasākumu izmantošanu šīs aizsardzības mērķiem. Visbeidzot izskatāmā lieta pierāda, ka autortiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas var pieprasīt izmantot šādus aizsardzības pasākumus, lai gan to biedri par to skaidri nav devuši pilnvarojumu.

126. Visās šajās situācijās es nesaskatu, kā būtu iespējams uzskatīt, ka tehnoloģisko aizsardzības pasākumu izmantošana vai neizmantošana atspoguļo jebkādu autortiesību īpašnieka vēlmi attiecībā uz piekļuvi viņa darbam ar hipersaišu, kurās izmantota *framing* tehnika, starpniecību.

127. Otrkārt, piedāvātais risinājums būtu balstīts uz analogiju ar Tiesas rasto risinājumu spriedumā *Svensson* u.c., saskaņā ar kuru “tad, ja saite, uz kuras var uzklikšķināt, ļauj interneta vietnes, kurā atrodas šī saite, lietotājiem apiet aizsardzības pasākumus, kas izveidoti vietnē, kurā atrodas aizsargātais darbs, lai ierobežotu sabiedrības pieeju un atļautu to tikai abonentiem, un tādējādi rada iejaukšanos, bez kuras minētie lietotāji nevar izmantot izplatītos darbus, visi šie lietotāji ir jāuzskata par jaunu sabiedrību, ko nav ņēmuši vērā autortiesību īpašnieki brīdī, kad viņi atļāva veikt sākotnējo izziņošanu tādējādi, ka šī īpašnieku atļauja attiektos uz šo izziņošanu sabiedrībai”¹⁰⁰. Citiem vārdiem, hipersaite var būt pamats autortiesību īpašnieka atļaujai tikai tad, ja ar to tiek paplašināts tās sabiedrības loks, kurai ir piekļuve darbam, salīdzinājumā ar sabiedrību, kuru ir ņēmis vērā minētais īpašnieks, veicot sākotnējo publiskošanu, it īpaši apejot piekļuvi ierobežojošos pasākumus, kuri veikti sākotnējās publiskošanas laikā.

128. Tomēr pastāv būtiska atšķirība starp piekļuvi ierobežojošajiem pasākumiem, par kuriem ir runa šajā spriedumā, un aizsardzības pasākumiem pret *framing* tehniku. Piekļuvi ierobežojošie pasākumi tiešām ierobežo to personu loku, kurām var būt piekļuve konkrētajam darbam. Tādējādi personas, kuras tam piekļūst, apejot šos pasākumus, veido jaunu sabiedrību, t.i., sabiedrību, kuru autortiesību īpašnieks nav ņēmis vērā, veicot sava darba publiskošanu. Lai gan ir taisnība, ka minētais īpašnieks ne vienmēr kontrolē šo pasākumu izmantošanu, šī izmantošana parasti ir sarunu elements par izmantošanas licences cenu, jo tā nosaka cerētos ienākumus no šīs izmantošanas un tādējādi arī licences vērtību. Tātad autortiesību īpašnieks ņem vērā ierobežojošos pasākumus, pieņemot licences cenu. Attiecībā uz gadījumiem, kad darbus publisko paši autortiesību īpašnieki, parasti tiem ir noteikts kontroles līmenis pār to personu loku, kurām ir piekļuve darbiem. Tas it īpaši attiecas uz tīmekļvietnēm, kas izveidotas “pēc pasūtījuma”, tāpat arī uz koplietošanas platformām, kurās parasti ir ļauts vismaz konkretizēt, vai izvietošana tiešsaistē ir “publiska” vai “privāta” raksturs. Tādējādi, manuprāt, var uzskatīt, ka izvēle, kuru šajā ziņā ir izdarījis autortiesību īpašnieks, – katrā ziņā lielākajā daļā situāciju – tiešām atspoguļo viņa vēlmi attiecībā uz sabiedrību, kuru viņš bija ņēmis vērā, veicot darba sākotnējo publiskošanu.

99 Tā tas bija tā darba gadījumā, kas aplūkots lietā, kurā pasludināts 2018. gada 7. augusta spriedums *Renckhoff* (C-161/17, EU:C:2018:634).

100 Spriedums, 2014. gada 13. februāris, *Svensson* u.c. (C-466/12, EU:C:2014:76, 31. punkts).

129. Citādi ir aizsardzības pasākumu gadījumā pret *framing*. Proti, ar šiem pasākumiem tiek ierobežota nevis piekļuve darbam vai piekļuves darbam ceļš, bet vienīgi veids, kā tas tiek parādīts uz ekrāna. Tie bieži izpaužas kā pārlūkprogrammas atteikums atvērt saites mērķa lapu rāmī, kas pēc tam piedāvā atvērt šo lapu jaunā logā vai arī to atver automātiski tās lapas vietā, kurā ir ietverta saite. Tādējādi saite darbojas kā standarta hipersaites. Tādēļ šai gadījumā noteikti nevar būt ne runas par jaunu sabiedrību, jo sabiedrība joprojām ir tā pati – saites mērķa tīmekļvietnes sabiedrība. Līdz ar to saistībā ar jaunas sabiedrības esamības vērtējumu nav analogijas ar piekļuves darbam ierobežojošiem pasākumiem. Tādējādi, līdzās tam, ka šādu pasākumu izmantošana tikai retos gadījumos atspoguļo autortiesību īpašnieka vēlmi, šie pasākumi nenosaka to personu loku, kuras ir ņemtas vērā kā darba publiskošanas potenciālā sabiedrība. Tātad to iespējamā apiešana nepaplašina šo loku un tādēļ nevar būt izziņošana sabiedrībai saskaņā ar jaunas sabiedrības teoriju.

130. Visbeidzot, treškārt, ar risinājumu, saskaņā ar kuru autora ekskluzīvo tiesību apjoms tiek saistīts nevis ar tehnoloģisko piekļuvi ierobežojošo pasākumu piemērošanu, bet ar tehnoloģisko aizsardzības pasākumu piemērošanu pret noteiktu praksi internetā, manuprāt, Savienības autortiesības tiktu virzītas bīstamā virzienā. Šāds risinājums nozīmētu, ka tehnoloģisko aizsardzības pasākumu piemērošana būtu priekšnosacījums ar autortiesībām piešķirtajai tiesiskajai aizsardzībai un būtu pretrunā principam, ka ar autortiesībām piešķirtā aizsardzība ir beznosacījuma aizsardzība¹⁰¹. Tiesa jau ir tieši noraidījusi ideju, ka attiecībā uz aizsardzību, kas piešķirta ar tiesībām uz izziņošanu sabiedrībai, varētu tikt izvirzīts nosacījums, ka autortiesību īpašnieks ir ierobežojis darba izmantošanas iespēju interneta lietotājiem¹⁰².

131. Manuprāt, drīzāk ir vēlams skaidri norobežot autora ekskluzīvo tiesību apjomu un atļaut *opt-out* risinājumus, kuri ir aprakstīti šo secinājumu 107. punktā, nevis pārveidot autortiesību sistēmu attiecībā uz izmantošanu tiešsaistē par *opt-in* sistēmu, kurā kā priekšnosacījums ir izvirzīta tehnoloģisko aizsardzības pasākumu piemērošana. Tādējādi tiks labāk sasniegti Direktīvas 2001/29 mērķi, kuri ir, pirmkārt, ieviest tiesību īpašnieku augstu aizsardzības līmeni un, otrkārt, nodrošināt taisnīgu līdzsvaru starp minēto īpašnieku interesēm un izmantotāju interesēm¹⁰³.

132. Visu manis tikko izklāstīto iemeslu dēļ iesaku uz prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka par izziņošanu sabiedrībai šīs tiesību normas izpratnē nav uzskatāma darba, kas ar tiesību īpašnieka piekrišanu ir publiskots brīvā pieejā tīmekļvietnē, iegulšana trešās personas tīmekļvietnē, izmantojot *framing* tehniku, ja ar šo iegulšanu tiek apieti aizsardzības pasākumi pret *framing*, kurus ir veicis vai noteicis autortiesību īpašnieks.

Direktīvas 2001/29 6. pants

133. Lai rastu risinājumu pamatlietā, vēl varētu būt svarīgi noteikt, vai tehnoloģiskie aizsardzības pasākumi pret citās tīmekļvietnēs ietvērto darbu iegulšanu tīmekļa lapās paši var saņemt aizsardzību, kas šajā gadījumā ir tiesiskā aizsardzība, atbilstoši Direktīvas 2001/29 6. pantam.

134. Saskaņā ar šo pantu dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt tiesisko aizsardzību pret jebkuru efektīvu tehnoloģisko pasākumu apiešanu, kas veikta, apzinoties situāciju. Aizsardzības pasākumi šīs tiesību normas izpratnē it īpaši ir tehnoloģijas, kuras izmanto, lai nepieļautu vai ierobežotu darbības, kuras nav atļāvuši autortiesību īpašnieki. Tos uzskata par efektīviem, ja ar tiem minētajiem īpašniekiem tiek piešķirta kontrole pār darba izmantošanu, it īpaši, izmantojot jebkādu darba pārveidošanu.

¹⁰¹ Vai, precīzāk, ir izvirzīts tikai nosacījums par tāda darba esamību, kas tiek saprasts kā tā autora intelektuālās jaunrades izpaušme.

¹⁰² Spriedums, 2018. gada 7. augusts, *Renckhoff* (C-161/17, EU:C:2018:634, 36. punkts).

¹⁰³ Direktīvas 2001/29 9. un 31. apsvērumi.

135. Šķiet, ka aizsardzības pasākumi pret darbu no citām tīmekļvietnēm iegulšanu principā atbilst šiem nosacījumiem. Runa ir par tehnoloģijām, ar kurām ar darba pārveidošanu, proti, tīmekļa lapas, kurā ir ietverts šis darbs, kodu, autortiesību īpašniekam tiek piešķirta kontrole pār darba izmantošanu tā iegulšanas citā tīmekļvietnē veidā. Šie pasākumi nevar pilnībā novērst šādu izmantošanu, jo pastāv “pretpasākumi”, tomēr tie noteikti var to ierobežot.

136. Tomēr Tiesa ir nospriedusi, ka Direktīvas 2001/29 6. pantā minētā tiesiskā aizsardzība ir piemērojama tikai tādēļ, lai aizsargātu autortiesību īpašnieku pret darbībām, kurām ir vajadzīga tā atļauja¹⁰⁴. Tomēr, kā es iesaku nospriest, attiecībā uz darbu no citām tīmekļvietnēm iegulšanu ar saišu, uz kurām var uzklikšķināt un kurās ir izmantota *framing* tehnika, palīdzību nav vajadzīga autortiesību īpašnieka atļauja, jo ir uzskatāms, ka tā ir tikusi dota, veicot darba sākotnējo publiskošanu. Uz aizsardzības pasākumiem pret šādām darbībām, lai gan tās ir likumīgas, tādējādi neattiecas aizsardzība atbilstoši Direktīvas 2001/29 6. pantam.

137. Savukārt attiecībā uz darbu no citām tīmekļvietnēm iegulšanu ar automatisko saišu (*inline linking*) palīdzību – saskaņā ar manu priekšlikumu – ir vajadzīga autortiesību īpašnieka atļauja. Tādējādi uz tehnoloģiskajiem aizsardzības pasākumiem pret šādu iegulšanu attiecas Direktīvas 2001/29 6. pants.

138. Tādēļ iesaku uzskatīt, ka tehnoloģiskie aizsardzības pasākumi pret darbu, kuri ir aizsargāti ar autortiesībām un kuri ar autortiesību īpašnieka atļauju ir publiskoti brīvā pieejā citās tīmekļvietnēs, iegulšanu tīmekļa lapā tādā veidā, ka tie pēc šīs lapas atvēršanas tajā parādās automatiski, bez nekādas lietotāja papildu darbības, ir efektīvi aizsardzības pasākumi Direktīvas 2001/29 6. panta izpratnē.

Secinājumi

139. Ņemot vērā iepriekš minēto, iesaku Tiesai uz *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) uzdoto prejudiciālo jautājumu sniegt šādu atbildi:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā 3. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka par izziņošanu sabiedrībai šīs tiesību normas izpratnē ir uzskatāms tas, ka ar autortiesībām aizsargāti darbi, kas ar autortiesību īpašnieka atļauju ir publiskoti brīvā pieejā citās tīmekļvietnēs, tiek iegulti tīmekļa lapā tādā veidā, ka tie pēc šīs lapas atvēršanas tajā parādās automatiski, bez nekādas lietotāja papildu darbības.
- 2) Šis pants ir jāinterpretē tādējādi, ka par izziņošanu sabiedrībai šīs tiesību normas izpratnē nav uzskatāma brīvā pieejā tīmekļvietnē ar autortiesību īpašnieka piekrišanu publiskota darba iegulšana trešās personas tīmekļvietnē ar saites, uz kuras var uzklikšķināt un kurā ir izmantota *framing* tehnika, palīdzību, ja ar šo iegulšanu tiek apieti aizsardzības pasākumi pret *framing*, kurus ir veicis vai ierosinājis autortiesību īpašnieks.
- 3) Tehnoloģiskie aizsardzības pasākumi pret darbu, kuri ir aizsargāti ar autortiesībām un kuri ar autortiesību īpašnieka atļauju ir publiskoti brīvā pieejā citās tīmekļvietnēs, iegulšanu tīmekļa lapā tādā veidā, ka tie pēc šīs lapas atvēršanas tajā parādās automatiski, bez nekādas lietotāja papildu darbības, ir efektīvi aizsardzības pasākumi Direktīvas 2001/29 6. panta izpratnē.

¹⁰⁴ Spriedums, 2014. gada 23. janvāris, *Nintendo* u.c. (C-355/12, EU:C:2014:25, 25. punkts).